

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

Obor: Učitelství odborných předmětů

**Návrh metodiky výuky předmětu „Fyziologie a metodika tréninku
koní“ na střední odborné škole**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vypracoval: Ing. Oliva Horová

Vedoucí práce: Ing. Miller Ivan, Ph.D.

2014

1

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Návrh metodiky výuky předmětu „Fyziologie a metodika tréninku koní“ na střední odborné škole vypracovala samostatně, a že jsem použila jen pramenů, které cituji a uvádím v seznamu použité literatury.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědoma, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla

.....

(podpis autora)

V Praze dne 10. 4. 2014

Poděkování

Děkuji Ing. Ph.D. Ivanovi Millerovi za odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích a vypracovávání bakalářské práce.

Abstrakt

Cílem této práce je zmapovat oblast metodiky výuky odborného předmětu, zjistit, jaké jsou požadavky pedagogů i studentů a následně tento poznatek konfrontovat se současným stavem. V oblasti výuky odborných předmětů je stále řešen problém spojení tohoto předmětu s praktickou výukou. Práce má za cíl popsat metody výuky, které je možno aplikovat v teoretickém vyučování a zjistit, které metody jsou pro studenty nejvhodnější pro pochopení dané problematiky. Cílem je tedy poskytnout osnovu a inspiraci pedagogům, jak nejlépe tento předmět vyučovat.

Hlavní přínos práce spočívá v analýze metodik výuky a v sestavení učebních osnov včetně odborného textu předmětu Fyziologie a metodika tréninku, dále přínos praktické části práce spočívá v prozkoumání použitelnosti výukových metod a následném návrhu případných realizací.

Klíčová slova:

Vyučovací proces, vyučovací jednotka, tematický plán, didaktické prostředky, vyučovací metody, učivo

Abstract:

The objective of this thesis is to map the area of the specialized subject education methodology, to recognize the requirements of the teachers as well as the students, and consequently to confront the findings with the current situation. In the area of specialized subject education exists a long term problem concerning the fusion of the subject with its practical education. The thesis' goal is to describe the methods that could be applicable in the theoretical education and to find out what methods are the most comprehensive for the students. The main objective is to outline a syllabus and to offer recommendations for the teachers on how to teach the subject in a most effective manner. Main contribution of the thesis lies in the analysis of the education methodology and the compilation of a syllabus including the curriculum text for the subject "Physiology and Methodology of Training", the contribution of the practical part of the thesis stems from investigating the usability of education methods and a consequent proposition of possible practical solutions.

The Key Words:

Teaching Process, Teaching Unit, Thematic Plan, Teaching Method, Educational Resources, Curriculum

Úvod

Již přes dvacet let se věnuji dostihovým koním. Moji rodiče pracovali od počátku 70. let ve Státním statku Kladno, kde založili dostihovou stáj. Na jejich dlouholetou profesi jsem navázala a společně s nimi se věnuji tréninku dostihových koní. V roce 2003 jsem absolvovala Specializační kurz pro profesionální trenéry dostihových koní a od roku 2006 jsem samostatným trenérem profesionálem. O tři roky později mě oslovila ředitelka Střední školy dostihového sportu a jezdeckví, zda bych vzhledem ke svému vzdělání a praktickým zkušenostem nechtěla vyučovat na výše jmenované škole. Nabídku jsem přijala a jako pedagog si uvědomuji, že je nutné se výuce věnovat a sledovat změny či trendy v daném oboru. V tomto případě v oboru trenérství. Struktura výuky i výukových metod by měla vést k samostatnosti i tvořivosti žáka a v následné aplikaci znalostí a dovedností při praktickém vyučování. Ve své bakalářské práci předkládám návrh využití konkrétních výukových metod v odborném předmětu Fyziologie a metodika tréninku koní na Střední škole dostihového sportu a jezdeckví. Po konzultaci s ředitelkou školy mi bylo umožněno vytvořit i osnovy včetně tematického plánu výše jmenovaného odborného předmětu. Dále předkládám návrh odborného textu, dle kterého by se tento předmět vyučoval. V tomto vidím i cílenou pomoc škole i žákům.

OBSAH

1.	Význam a historie didaktiky.....	8
1.1.	Struktura didaktiky.....	8
2.	Vyučovací proces.....	9
2.1.	Struktura vyučovacího procesu.....	9
2.2.	Cíle výchovy a vzdělávání ve vyučovacím procesu.....	10
2.2.1.	Dělení cílů.....	10
2.2.2.	Formulování cílů.....	11
2.2.3.	Chyby při vymezení a formulaci cílů.....	12
2.3.	Základní činitele ve vyučovacím procesu.....	12
2.3.1.	Učitel ve výuce odborných předmětů.....	12
2.3.2.	Žák ve výuce odborných předmětů.....	13
2.3.3.	Učivo v odborných předmětech.....	13
2.3.3.1.	Učivo a jeho diferenciaci.....	13
2.3.3.2.	Rozdělení učiva.....	14
2.4.	Etapy vyučovacího procesu.....	14
3.	Metody výuky.....	15
3.1.	Dělení metod.....	16
3.2.	Dělení metod dle Mojžíška – kombinovaný přístup.....	17
3.2.1.	Metody usměrňující zájem.....	17
3.2.2.	Metody expozice učiva.....	17
3.2.3.	Metody fixace učiva.....	18
3.2.4.	Metody diagnostické a klasifikační.....	18
4.	Koncepce výchovy a vzdělávání.....	19
4.1.	Rámcový vzdělávací program.....	19
4.1.1.	Části rámcového vzdělávacího programu.....	19
4.1.2.	Charakteristika a zásady tvorby učebního plánu.....	20
4.1.3.	Kompetence.....	20
4.2.	Školní vzdělávací program.....	21
4.2.1.	Části školního vzdělávacího programu.....	21
5.	Praktická část.....	24
5.1.	Vztah historie dostihů a SŠDSaJ.....	24
5.2.	Identifikační údaje školy.....	25
5.3.	Školní vzdělávací program.....	26
5.3.1.	Učební plán.....	28
5.3.2.	Učební osnovy.....	29

5.3.2.1. Obecný cíl předmětu Fyziologie a metodika tréninku koní.....	30
5.3.2.2. Učební osnova předmětu Fyziologie a metodika tréninku koní.....	33
5.4. Tematický plán předmětu Fyziologie a metodika tréninku koní.....	44
5.5. Rozbor použitých metod ve výuce.....	44
5.5.1. Využití metod fixačních.....	44
5.5.2. Využití metod diagnostických a klasifikačních.....	45
5.5.3. Využití metod expozičních.....	46
5.6. Příklady příprav na vyučovací jednotku.....	48
5.6.1. Úvodní dvouhodinová výuka.....	48
5.6.2. Dvouhodinová výuka v průběhu školního roku.....	51
5.6.3. Ukázky přípravy inscenační metody.....	53
6. Návrh odborného textu.....	55
6.1. Základní pojmy.....	55
6.2. Respirační příčiny zátěžové intolerance.....	57
7. Vyhodnocení.....	60
8. Závěr.....	61
Seznam použité literatury.....	62
Seznam internetových zdrojů.....	62
Přílohy.....	62

1. Význam a historie didaktiky

Termín didaktika se začíná používat až v době osvícenství 17.–18. století. Mezi hlavní propagátory můžeme řadit například Jana Amose Komenského (1592-1670), autora díla Didaktika velká. Zaměřuje se nejen na osobnost učitele a žáka, ale i na prostředí, ve kterém výuka probíhá a na učivo samotné. V 19. století se didaktika odděluje od filozofie a stává se z ní samostatná věda.

Na počátku 20. století dochází k období rozvoje didaktiky a ve druhé polovině 20. století začínají vznikat didaktické modely a obecná didaktika se člení na oborovou didaktiku a dále speciální didaktiku. Po roce 1989 se mění téměř celá vzdělávací soustava v ČR, objevují se nové myšlenky a cesty, které se od poválečných let formovaly ve světě a které se do tehdejšího Československa dostávaly spíše okrajově. (Skalková, 2007)

„Obecná didaktika – teorie vzdělávání a vyučování, která se zabývá problematikou obsahů a zároveň i procesem v němž si žáci tento obsah osvojují (vyučování i učení se)“ J. Skalková (2007).

Dle Maňáka, Švece (2003) je **didaktika** teorie vzdělávání, která zahrnuje všechny jevy a procesy týkající se záměrné myšlenkové a motorické kultivace člověka, a to ve všech formách a stádiích jeho vývoje.

Jank, Meyer (1991); chápou **obecnou didaktiku** jako základní pedagogickou disciplínu, která usiluje o **vědeckou reflexi, analýzu a objasnění procesů vyučování a učení ve všech stupních a formách vzdělávání.**

1.1. Struktura didaktiky

Ve školské soustavě se setkáváme s pojmy didaktika, pedagogika, oborová didaktika, speciální didaktika a metodika.

Didaktika - teorie vyučování a učení se

Pedagogika - v odborném významu je věda a výzkum zabývající se vzděláváním a výchovou v nejrůznějších sférách lidské společnosti“. (Průcha, Walterová, Mareš,1995, s.153). Dle Komenského je pedagogika celoživotní proces výchovy jedince

Oborová didaktika - teorie vyučování odborných předmětů daného oboru. Soustředí se na výuku určitého oboru včetně didaktické techniky a učebních pomůcek

Speciální didaktika – zabývá se jednotlivými odbornými předměty, z nichž každý má svou specifickou, která spočívá v konkrétnosti jejich zaměření.“ (Čadílek, M; Loveček, A, 2005)

Metodika - souhrn metod používaných pro určitou činnost.

2. Vyučovací proces

Vyučovací proces lze jednoduše vymezit jako vztah mezi žákem a učitelem, kdy žák se učí a učitel vyučuje. V moderním školství se ale dbá i na to, aby výuka nebyla tak jednoznačně strohá a přímá. Vystupuje zde mnoho aspektů, které nám kladou otázky jako:

Jak se žák učí? Čemu se učí? Co podmiňuje úspěšnost učení? Proč se učí to a něco jiného? Jak probíhá onen učební proces? Jakými způsoby, operacemi učitel řídí (vyučuje)? Čím žákům pomáhá v učení? Co sám poskytuje žákům?

Do pohledů na vyučování patří i zvážení smyslu vyučování a jeho celkové koncepce. Musíme brát v úvahu osobnosti žáka i učitele. Jejich motivace, volní vlastnosti, inteligenci, vybavenost a v neposlední řadě i mravní kvality. Z vnějších faktorů do procesu vyučování vstupují například vybavení školy, školská politika, ale i vstupy rodičů a veřejnosti.

Vyučovací proces je tedy přes svoji počáteční jednoduchost velmi složitým a mnohostranným procesem.

2.1. Struktura vyučovacího procesu

Cíle výuky

Při stanovení cílů lépe dojdeme k výsledkům. Cíl by měl být dán potřebami, zájmy a možnostmi žáka. Cíl musí být pro žáka dosažitelný. Cíle jsou vyjadřovány ve změnách lidské osobnosti, ve změnách vědomostí, dovedností, schopností a různých vlastností i postojů žáků (Skalková, 1978, s. 31)

Podmínky, determinanty, prostředky výuky

Činitelé, kteří ovlivňují proces výuky a jeho výsledky, například čas, interakce atd. Čas plánovaný na výuku, čas skutečně odučený, čas, který učitel skutečně využije na předání informací, čas, který žák věnuje vzdělávání. Materiální podmínky a prostředky pro výuku.

Typy výuky

- styl předávání výuky od učitele k žákovi
- vlastní vzdělávací proces

do vlastního vzdělávacího procesu zahrnujeme učivo a jeho diferenciaci, mezipředmětové vztahy, didaktickou analýzu učiva, metody a formy výuky

Výsledky výuky

Kontrola zpětné vazby i autoevaluace učitele

2.2. Cíle výchovy a vzdělávání při vyučovacím procesu (Slavík, Miller)

Definice výchovně vzdělávacích cílů

Výchovně vzdělávací cíle jsou požadované změny ve vědomí chování a postojích žáků, projevující se osvojením nových poznatků, dovedností a rozvojem žádoucích rysů osobnosti žáka, které jsou dosaženy ve výchovně – vzdělávacím procesu (Slavík, Miller, 2012).

2.2.1. Dělení cílů

Výchovně vzdělávací cíle lze charakterizovat z několika hledisek:

- a. Šíře
- b. Skladby
- c. Vlastností
- d. Obsahu

A) Z hlediska šíře

- a) Obecné výchovně vzdělávací cíle – mají širokou platnost, jsou zachyceny například ve vzdělávacích programech
- b) Speciální výchovně vzdělávací cíle – vztahují se k určitému obsahovému okruhu
- c) Dílčí cíle ve vyučovací jednotce – nejúžeji definované speciální cíle

B) Z hlediska skladby a struktury

- a) Cíle vědomostní – vymezují vědomosti, které si žák musí osvojit, můžeme je též označit jako cíle vědomostní
- b) Dovednostní cíle – nácvik psychomotorických, senzomotorických i intelektuálních dovedností. Žák je získává při praktických vyučování

c) Postojové cíle – též je můžeme nazvat formativní či afektivní, jsou výsledkem záměrného výchovného působení

C) Z hlediska vlastností

VVC by měli splňovat tyto požadavky:

- a) Přiměřenost – soulad požadavků s možnostmi žáků. Cíle musí být přiměřené a ne příliš náročné (nesplnitelné) nebo naopak by neměly být ani příliš nenáročné
- b) Jasnost, jednoznačnost – formulace cílů je taková, že nepřipustí žádný jiný výklad jak ze strany učitele, tak ze strany žáků. Je vhodné používat funkční slovesa jako například vyjmenovat, rozdělit, zapamatovat, použít, aplikovat.....
- c) Kontrolovatelnost – učitel ví, jak realizovat zpětnou vazbu při kontrole splnění cíle vyučovací jednotky

D) Z hlediska obsahu cílů

Zde jsou zahrnuty obecné principy:

- a) Oblast rozumové výchovy – například v zemědělských předmětech vést žáky k porozumění přírody (člověk je součástí přírody).
- b) Oblast ekologické výchovy – žáci by měli poznat zákonitosti přírody, sledovat udržitelnost celého systému.
- c) Oblast pracovní výchovy – žák by si měl vytvářet pozitivní vztah k práci, vypěstovat si odpovědný a svědomitý přístup k práci.
- d) Oblast estetické výchovy – v žácích by měl být pěstován smysl pro harmonii, proporci, čistotu a uvědomění si krásy přírody.
- e) Oblast právní výchovy – vede k vnitřnímu regulativu chování a jednání, ochrana před protispolečenskou činností.
- f) Oblast celospolečenské výchovy – pochopit celospolečenský význam činností, vypěstovat profesní hrdost.

2.2.2. Formulování cílů

Kategorizace cílů v oblasti kognitivní, rozlišuje pět dimenzí (kategorií Bloomova třídění):

- 1. zapamatování, 2. porozumění, 3. aplikace, 4. analýza, 5. hodnocení, 6. vytvoření.*

Při formulaci cílů je potřeba používat tyto dimenze ve slovesném tvaru a spojit s vhodným podstatným jménem, ke každé kategorii jsou vhodná určitá tzv. funkční slovesa, která se váží k výkonu žáka a jsou dobře kontrolovatelná (Slavík, Miller 2012).

S tímto úzce souvisí formulace cílů za pomoci funkčních sloves. Níže uvedená tabulka uvádí funkční slovesa v jednotlivých kategoriích (zdroj: Metodika tvorby ŠVP, NUOV, upraveno)

Kategorie poznávacího procesu	Funkční slovesa
1. Zapamatovat	Vyjmenovat, rozdělit, definovat, pojmenovat, napsat, určit...
2. Porozumět	Vysvětlit, charakterizovat, vypočítat, zkontrolovat, objasnit, interpretovat, změřit, opravit
3. Aplikovat	Použít, aplikovat, demonstrovat, znázornit, navrhnout, uspořádat, diskutovat, vyzkoušet
4. Analyzovat	Rozebrat, rozšířit, roztřídit, specifikovat
5. Hodnotit	Zhodnotit, zdůvodnit, obhájit, oponovat, zaujmout stanovisko, uvést klady a zápory, porovnat s...
6. Tvořit	Navrhnout řešení, reorganizovat...

2.2.3. Časté chyby při vymezení a formulaci cílů

1. Příliš obecné cíle – choroby obilovin, poznávání plemen atd.
2. Místo cíle vlastní činnost – vysvětlit činnost sklízecí mlátičky
3. Téma vyučovací jednotky je totožné s cílem – krmení dostihových koní
4. Nejsou použita vhodná funkční slovesa – Dnes uslyšíte něco o..., Dnes si povíme něco o....

2.3. Základní činitelé vyučovacího procesu

Základními činiteli ve vyučovacím procesu jsou učitel, žák a učivo.

Všechny tři složky musí být ve vzájemném vztahu.

2.3.1. Učitel odborných předmětů

Učitelova funkce je výchovně vzdělávací a organizační. Učitel odborného předmětu musí ovládat nejen v teoretickou, ale i praktickou část výuky. Je důležité, aby sledoval vývoj nových technologií, materiálů a pracovních postupů. Měl by přihlížet k individuálním zvláštnostem žáků a k jeho schopnostem napomáhat rozvoji znalostí od základních po složitě.

2.3.2. Žák ve výuce odborných předmětů

Žák by měl být ve výuce aktivní, spolupracovat s učitelem i spolužáky a získané poznatky by měl postupně rozvíjet a osvojovat. „Činnost žáka ve vyučovacím procesu je chápána jako systém jeho aktivních a cílevědomých úkonů, během nichž prostřednictvím učiva tvůrčím způsobem poznává předměty a jevy objektivní skutečnosti“. (Čadílek, M; Loveček, A, 2005, s.20)

2.3.3 Učivo v odborných předmětech

Učivo je soustava poznatků, činností a postojů, která se v souladu s cíli vzdělávání a výchovy vytváří v pedagogickém procesu a která obráží určitou oblast společenského poznání a praxe. (Slavík, Miller, 2012)

2.3.3.1. Učivo a jeho diferenciac

a) **Vědomosti** – to jsou fakta, informace, data, názvy, popisy, pojmy, podstaty jevu atd. například dokázat popsat tréninkové metody, vyjmenovat hlavní plemena koní atd.

b) **Dovednosti** – dělíme na sensorické, motorické, senzomotorické, intelektuální. Příklady: posoudit kvalitu sena dle sensorických vjemů, posoudit kvalitu zrn ovsa dle vzhledu, poznat plemena koní, podle sluchového vjemu poznat nepravidelnost chodu koně v kroku, ruční úprava hřívy koně.

c) **Návyky** – dělíme na myšlenkové, pracovní, hygienické. Příklady – po ukončení jezdeckého výcviku umýt udidlo a očistit sedlo, při práci s pozitivními léky na doping použít rukavice a ihned si umýt ruce atd.

d) **Myšlenkové operace** – tyto známe jako analýza, syntéza, indukce, dedukce, komparace a abstrakce.

Příklady: provést rozbor vzorků krmiva (analýza), porovnání ovsa bílého a černého (komparace), učinit závěr z předložených výsledků rozborů vzorku krmiva (dle zjištěné kvality určit použití a dávkování krmiva), použít vědomosti z obecné části chovu koní (dedukce), posoudit zranění koně a odhalit příčinu (indukce).

e) **Postoje** – rozlišujeme k přírodě, lidem, hodnotám atd.

2.3.3.2. Rozčlenění učiva

Rozčlenění učiva slouží pro základní orientaci v obsahu i rozsahu výuky. Vyučující využívá rámcový i školní vzdělávací program, osnovy předmětu, tematický plán, odborné učebnice a další informační zdroje podle vlastního uvážení.

Učivo rozdělujeme do tří základních skupin:

- A) Základní učivo
- B) Rozvíjející učivo
- C) Rozšiřující učivo

A) Základní učivo (kmenové učivo)

- Učivo minimálního rozsahu s maximální upotřebitelností
- základy současné vědy a produkce v oboru
- bez něj nelze postupovat dál ve vzdělávání
- má základní význam pro rozvoj osobnosti a postoje žáka
- nutné pro racionální vykonávání praxe
- splňuje podmínku přiměřenosti, může být osvojeno všemi žáky

B) Rozvíjející učivo (ostatní učivo)

- další učivo, které učitel předkládá dle učebnice
- slouží k pochopení vztahů, k praktické realizaci a k zobecnění získaných poznatků
- inovace obsahu učiva – zařazení nových poznatků z příslušné disciplíny

C) Rozšiřující učivo (doplňující učivo)

- Zahrnuje zajímavosti, aktualizaci, specifika
- Působí motivačně, oživuje vyučování

2.4. Etapy vyučovacího procesu

Činnost učitele a žáka ve vyučovacím procesu probíhá určitou etapou a v daném okamžiku má určitou funkci. Formulace dílčích funkcí a etap vyučovacího procesu je důležitá pro volbu vyučovacích metod i pro prostředky výuky.

Vyučovací proces plní funkci:

- informativní – předává informace žákům

- formativní – formuluje osobnost žáka
- instrumentální – osvojené vědomosti se stávají nástroji dalších učebních aktivit
- integrující funkce – spojuje všechny předchozí funkce

Etapy vyučovacího procesu mají souvislost s organizační a řídicí činností učitele a jejich použití ve výuce je podmíněno vybavením učeben náležitými učebními pomůckami a didaktickou technikou. (Maňák, 2009)

Jsou to: motivace, expozice, fixace, diagnóza, aplikace

Motivace - souhrn činitelů, které podněcují, orientují a udržují chování člověka.

Expozice - zprostředkování nových poznatků žákům. Zahrnuje i aktivitu žáků.

Fixace - upevňování osvojených vědomostí a dovedností.

Diagnóza - zahrnuje všechny druhy diagnostikování (zkoušení, prověřování, hodnocení, známkování apod.)

Aplikace - dochází v ní k používání získaných vědomostí a dovedností v praktické činnosti. Řešení nových praktických úloh nebo problémových situací ze života. Používání vědomostí a dovedností v praxi se uskutečňuje v rovině teoretické i praktické.

3. Metody výuky

Definice vyučovací metody

Záměrný postup činnosti učitele, kterým jsou žáci vedeni k osvojování učiva zajišťující splnění výchovně vzdělávacích cílů. (Slavík, Miller, 2012)

Funkce výukových metod

- informační (informovat žáka)
- formativní (formování osobnosti žáka)
- výchovná

Strukturní prvky metody

Výukovou metodu lze charakterizovat jako soubor vyučovacích činností učitele a učebních aktivit žáků. Tyto činnosti, determinované cíli vyučování a učení, tvoří základní strukturní prvky výukové metody.

Ve vyučovací i učební činnosti můžeme rozlišit tyto složky:

- motiv činnosti
- cíl činnosti
- plánování činnosti
- operativní obraz činnosti (tj. jak by měla činnost konkrétně vypadat)
- úkony činnosti (tj. její praktická realizace)
- zpracování průběžných informací o správnosti, přiměřenosti, funkčnosti činnosti
- rozhodování (v průběhu činnosti – na základě průběžných informací, které zahrnují i odezvy druhých, např. reakce žáků na učitelovy podněty)
- kontrola výsledků činnosti (vyučování i učení)
- korekce dalšího jednání (činnosti)

3.1. Dělení metod

Pro dělení metod se vychází ze součinnosti učitel – žák, jde tedy o postup, jakým učitel získá žáky pro učivo, jakým způsobem předá učivo žákům, a v neposlední řadě jakým způsobem bude provedena zpětná vazba. Pro třídění metod je používáno několik různých hledisek.

A) Vyučovací metody dle zapamatovatelnosti

Podle různých průzkumů týkajících se efektivity zapamatování učiva se zjistilo, že si nejvíce zapamatujeme to, co se pokoušíme naučit druhé.

- 5 – 10 % toho, co slyšíme
- 15 % toho, co vidíme
- 20 % toho, co současně vidíme a slyšíme
- 40 % toho, o čem diskutujeme
- 80 % toho, co přímo zažijeme nebo děláme
- 90 % toho, co se pokoušíme naučit druhé

B) Třídění podle zdroje poznání

- a. Metody slovní (zdrojem poznání je slovo)
- b. Metody názorně demonstrační (zdrojem poznání je demonstrace jevu)
- c. Metody praktické (zdrojem poznání je praktická činnost)

C) Třídění podle druhu myšlenkových operací

- a. Metody analyticko-syntetické
- b. Metody induktivní

- c. Metody deduktivní
- d. Metody komparační

D) Třídění podle didaktické funkce

- a. Metody informační, presentační
- b. Metody fixační (upevňovací, opakovací)
- c. Metody prověřovací (hodnocení a klasifikace výkonu žáků)

3.2. Třídění dle Mojžíška – kombinovaný přístup

Následný přehled rozdělení metod je brán z hlediska kombinovaného přístupu, který upravili prof. Slavík a Ing. Miller.

3.2.1. Metody usměrňující zájem

A) Vstupní motivační metody

- motivační vyprávění – prezentace osobních zkušeností
- motivační rozhovor – ze zážitků žáků odvinout zájem o problematiku
- motivační demonstrace – demonstrace jevu, pokus, videoprogram

B) Průběžné motivační metody

- Motivační výzvy – vzpomínky žáků z praxe
- Aktualizace obsahu – použití konkrétních údajů z okolí
- Ilustrace, grafická znázornění – názorné pomůcky, oživují aktivitu

3.2.2. Metody expozice učiva

A) Metody monologické

- Přednáška – monologický projev určité délky s charakteristickou stavbou
- Vyprávění – monologický projev s dějovou stavbou
- Výklad – sdělování nových poznatků po krocích, vyžaduje pochopení i souhlas s každým dílčím krokem

B) Metody dialogické

- Rozhovor heuristický – žák je veden otázkami a přichází na nové poznatky

- Beseda – rozhovor vedený na určité téma, žáci nemusí mít hlubší znalosti
- Diskuse – skupinové posouzení problému s využitím aktivity žáků
 - Řízená diskuse
 - Skupinové interview
 - Panelová diskuse
 - Brainstorming

C) Metody problémového vyučování – žáci řeší takovou didaktickou obtíž, jejíž algoritmus řešení neznají (rozdíl od úkolu)

Je vedena v krocích

1. krok – vymezení a pochopení problému
2. krok – analýza problému
3. krok – myšlenkový experiment, předběžné řešení
4. krok – ověření hypotézy (srovnání s literaturou)
5. krok shrnutí výsledků, závěry

D) Metoda inscenační – hraní rolí, hraní určité situace

E) Metoda názorného poznávání předmětů a jevů – přímé pozorování předmětu nebo jevu (metoda hermeneutická)

F) Metody pracovní činnosti – pracovní činností si žák osvojuje nové vědomosti, dovednosti a určité postoje

G) Metody samostatné práce žáků – samostatná činnost žáků

H) Programové učení a vyučování – využíván kybernetický přístup

I) Práce s informačními zdroji – učebnice, odborné časopisy, webové stránky, media, prospekty, metodické materiály

3.2.3. Metody fixace učiva

- A) **Ústní opakování** – na začátku a konci vyučovací hodiny
- B) **Písemné opakování** – zpracování připravených otázek (neklasifikovat)

3.2.4. Metody diagnostické a klasifikační

- A) Pozorování – řízené pozorování během vyučovací hodiny
- B) Orientační prověřování
- C) Odborná diskuse
- D) Ústní klasifikační zkoušení

E) Písemné zkoušení (zkušební testy)

4. Koncepce výchovy a vzdělávání

Koncepci výchovy a vzdělávání realizuje současná školská soustava, kterou tvoří školské zákony. Patří sem Školský zákon, Zákon o pedagogických pracovnících, Vyhláška o středním vzdělávání a další.

V současné době je v České republice zaveden tak zvaný dvoustupňový systém vzdělávacích programů:

1. stupeň – Rámcový vzdělávací program (RVP)
2. stupeň – Školní vzdělávací program (ŠVP)

4.1. Rámcový vzdělávací program

RVP pro střední odborné vzdělávání je:

- Státem stanoveným, schváleným a veřejně přístupným pedagogickým dokumentem, který jednak vymezuje povinný rámec středního odborného vzdělávání a cílové kvality osobnosti žáka, jednak stanovuje základní pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů v oblasti odborného vzdělávání. Je také otevřeným a závazným dokumentem pro všechny školy poskytující střední odborné vzdělávání.
- Cíle vzdělávání – formulovány z pozice školy, vyjadřují to, k čemu má vzdělání směřovat
- Kompetence – tímto pojmem obecně označujeme ohraničené struktury schopností a znalostí a s nimi souvisejících postojů a hodnotových orientací ve vymezené oblasti činnosti. Jsou to především klíčové kompetence, profesní kompetence a občanské kompetence.

RVP vymezuje:

Závazný obsah všeobecného a odborného vzdělávání a požadované výsledky vzdělávání.

- Stručný přehled vzdělávacích oblastí, jazykové vzdělávání a komunikace, přírodovědné vzdělávání, estetické vzdělávání a vzdělávání pro zdraví, vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích, ekonomické a odborné vzdělávání.

4.1.1. Části RVP

- a) Obecná část – vymezuje funkci a postavení RVP v systému kurikulárních dokumentů a stanoví obecné cíle vzdělávání příslušného cíle

- b) Kurikulární management – jsou zde stanoveny zásady a podmínky realizace RVP, zásady tvorby školského vzdělávacího programu (ŠVP). Součástí je rámcové rozvržení obsahu vzdělávání vymezeného RVP – závazné východisko pro tvorbu učebních plánů ve vzdělávacím programu školy
- c) Kurikulární rámce pro jednotlivé oblasti vzdělávání – formulace požadavků na obsah vzdělávání a jeho výsledky v jednotlivých oblastech všeobecného vzdělávání a odborného vzdělávání v příslušném oboru vzdělávání
- d) Podmínky k přijetí ke studiu, jeho ukončování, organizace studia, uplatnění absolventů

4.1.2. Obecná charakteristika a zásady tvorby učebního plánu

Učební plán vymezuje

- Strukturu vyučovacích předmětů, jejich rozvržení a hodinovou dotaci v průběhu studia, sportovních kurzů, odborných praxí
- Závaznost a obligatornost vyučovacích předmětů, rozdělení na povinné, volitelné a nepovinné
- Formu a podíl praktického vyučování
- Počet vyučovacích hodin v týdnu musí odpovídat požadavkům na hygienu vyučovacího procesu
- Rozvržení vyučovacích týdnů ve školním roce

4.1.3. Kompetence

V RVP jsou formulovány klíčové a odborné kompetence

1. Klíčové kompetence
 - a) Kompetence k učení
 - b) Kompetence k řešení problémů
 - c) Komunikativní kompetence
 - d) Personální a sociální kompetence
2. Odborné kompetence

Vykonávat a organizovat pracovní činnosti při chovu koní

- a) Posuzovat makroklima a mikroklima objektu
- b) Uplatňovat kladný vztah a zodpovědný přístup ke zvířatům
- c) Navrhovat vhodný technologický postup pro určitý druh a kategorii zvířat
- d) Provádět a organizovat ošetřování zvířat

4.2. Školský vzdělávací program

Tento program navazuje na rámcový vzdělávací program, je akreditován MŠMT a je centrálně registrován. Jeho akreditace je nutná k obecné platnosti. Je předkládán formou učebních dokumentů.

4.2.1. Části vzdělávacího programu

- A. Profil absolventa - vyjadřuje, co by měl absolvent ovládat po ukončení přípravy
- B. Charakteristika vzdělávacího programu - podává informaci o vzdělávacím programu orientovanou na proces jeho realizace
- C. Učební plán - kvantitativní rozvržení jednotlivých složek vzdělávání nejčastěji do vzdělávacích předmětů s uvedením jejich rozsahu a rozvržení do ročníků
- D. Učební osnovy, případně popisy vzdělávacích modulů - vztahují se vždy k určitému předmětu

Ad A) Profil absolventa oboru Chovatelství se zaměřením na dostihový sport

- ovládá dovednosti potřebné k poznání a regulování vlastní osobnosti a dovednosti potřebné pro soukromý a pracovní styk s jinými lidmi
- uvědomuje si vliv přírodního prostředí a vliv rozvoje vědy a techniky na život lidí a zvažuje své rozhodování a jednání v zájmu ochrany přírody a životního prostředí
- je si vědom svých lidských práv a je ochoten respektovat práva jiných lidí, uvědomuje si svou národní přináležitost a má snahu rozvíjet vše pozitivní co jeho předkové vytvořili
- cítí sounáležitost se svou vlastí a odpovědnost za ni, uznává rovnost různých etnických skupin a ras
- dovede využívat svých poznatků z historie pro lepší pochopení své současnosti
- respektuje zásady humanity a je připraven pro aktivní občanský život
- dodržuje platné jazykové normy, umí se výstižně a správně vyjadřovat v mateřském jazyce
- ve studovaném cizím jazyce rozumí rozhovorům o věcech denního života a dovede pohotově reagovat v rozhovorech o těchto věcech
- ovládá potřebnou odbornou terminologii svého oboru a dovede pomocí slovníku číst cizojazyčné odborné texty
- je schopen pracovat s počítačem a využívat běžných uživatelských programů

- vyhledává kulturní zážitky (např. čte krásnou literaturu, časopisy, populárně naučné knihy podle svého zájmu a navštěvuje kulturní zařízení, jako jsou kina, divadla, koncertní a výstavní sítě atp.)
- je poučen o nebezpečí nezodpovědných sexuálních styků, drogové závislosti a o vlivech nezdravého způsobu života vůbec i o předpokladech úspěšného vyrovnávání se s rolí partnera a rodiče
- snaží se zvyšovat nebo udržovat svou tělesnou zdatnost a upevňovat své zdraví
- absolventi mohou pracovat v dostihových stájích u nás i v zahraničí jako asistenti trenéra dostihových koní či ošetřovatelé
- mohou se uplatnit i jako poradci v zemědělských podnicích se zaměřením na hospodářskou výrobu nebo v ekologickém zemědělství

Absolvent oboru vzdělání:

- ovládá názvosloví a chemické výpočty, práci s roztoky organických i anorganických látek, včetně látek zdraví škodlivých a postupy analýzy vody a krmiv. Biochemické poznatky mu umožňují porozumět metabolickým pochodům v organismu, molekulární podstatě procesu dýchání, trávení, vylučování, svalovému pohybu i přenosu nervových vzruchů,
- je vybaven poznatky o stavbě a funkci jednotlivých skupin organismů a o jejich vzájemných vztazích v ekosystémech. Rozumí biologickým pochodům probíhajícím na úrovni molekulární, buněčné, na úrovni tkání a orgánů i na úrovni celých organismů a jejich populací. Dovede využít genetické poznatky ke šlechtitelské práci ve svém oboru,
- pochopil principy počítače a jeho obsluhy včetně periferií a získal základní malosti práce v počítačové síti. Umí se s přehledem pohybovat v prostředí různých operačních systémů. Dokáže vyhotovit dokumenty v nejpoužívanějších programech typu textových editorů, tabulkových procesorů, databázových systémů a dalšího aplikačního software,
- zná zemědělskou techniku, její konstrukci a zásady jejího efektivního využívání a udržování,
- umí posoudit základní meteorologické a klimatické prvky a zná základní vegetační činitele, kteří ovlivňují růst a vývoj rostlin. Zná základní technologické postupy pěstování jednotlivých druhů kulturních plodin a umí zjistit dostatečnou krmivovou základnu pro chov hospodářských zvířat,
- získal základní znalosti z ekonomie, tzn. základní pojmy z mikro i makroekonomie a fungování tržního mechanismu. Orientuje se v oblasti podnikání a umí aplikovat tyto poznatky v praxi,

- má vědomosti a dovednosti využitelné při praktické činnosti uživatelů výpočetní techniky. Je schopen se orientovat ve velkém množství informací, dokáže je vyhodnocovat, třídit a racionálně zpracovávat. Umí prakticky ovládat prostředky výpočetní techniky se zaměřením na práci s informačními systémy,
- umí dodržovat prevenci onemocnění, rozpoznávat zdravotní stav a provádět namátkové zdravotní prohlídky. Má vědomosti a dovednosti při fixaci a poskytnutí první pomoci. Zná základní vybavení veterinární lékárníčky,
- má základní výcvik v jízdě na koni a je schopen aplikovat získané vědomosti a dovednosti při specifickém výcviku ve sportovních spolcích a oddílech, při činnosti v agroturistice, při odborném zacházení s koňmi a při práci ve státních oddílech jízdni policie a celní správy,
- zná zásady korektury kopyt a léčení nejrůznějších nemocí kopyt,
- umí aplikovat získané vědomosti a dovednosti z chovu koní v plemenitbě, krmení, ošetřování koní, hodnocení koní, zařazování do chovu, odchovu a odstavu hříbat a práci s remontami. Umí vybrat koně vhodné pro agroturistiku a hipoterapii, zná organizaci turistického ježdění, umí vybírat turistické stezky pro začátečníky i pokročilé a sedlový materiál pro agroturistiku. Zná, jak zvládat rušivé jevy v psychice koně a práci koně při náročných situacích, např. při sportovních utkáních, návštěvách, hlídkové službě v městských aglomeracích. Umí rozpoznat chovatelsky cenná zvířata, hodnotit exteriér, odhadnout plemennou hodnotu koní, zná organizaci, směrnice a pravidla přehlídek, závodů, výstav a zkoušek výkonnosti,
- orientuje se v základních oblastech právních norem a předpisů,
- umí řešit náročné životní situace a využívat psychologie k formování vlastní osobnosti, umí využívat běžnou spojovací techniku.

Absolvent je schopen se uplatnit jako

- zemědělský technik v živočišné výrobě, soukromě hospodařící zemědělec, ošetřovatel a chovatel koní, cvičitel nebo instruktor v jezdeckých areálech, výživový specialista, jízdni policista nebo policista v jiném oboru po dostudování policejní odbornosti, pracovník některých provozních úseků zpracovatelského průmyslu.

5. Praktická část práce

5.1. Vztah historie dostihů a Střední školy dostihového sportu a jezdeckví

Historie dostihů

První zmínky o koňských závodech byly ve starém Řecku již v roce 648 př. n. l. Nejstarší záznam o dostizích, pocházející z roku 1540, dokládá, že nejstarším dosud existujícím dostihovým závodišťem v Anglii je Chester. Po roce 1640 se začalo závodit v Epsomu a do roku 1700 se stal hlavním městem dostihového světa Newmarket díky královskému patronátu, který mu zaručil popularitu.

Za tu dobu značně vzrostly fyzické i psychické nároky na koně, když chov anglického plnokrevníka je směřován především na ranost a rychlost. S tím potažmo značně rostou i nároky na profesionální trenéry dostihových koní. Trenér je zodpovědný především za welfare svěřených koní a ekonomický chod dostihové stáje. Hlavně po roce 1989, kdy řada trenérů začala pracovat jako osoba samostatně výdělečně činná. Je tedy nutné, aby trenér měl dosti znalostí praktických i teoretických, uměl komunikovat se svým okolím (mediální vystupování) a dokázal hospodařit s finančním obnosem (nákup krmení a mzdy zaměstnanců). Z tohoto důvodu zahájil Jockey Club ČR (tehdy Státní závodišť) v osmdesátých letech konání specializačních trenérských kurzů. Střední škola dostihového sportu a jezdeckví navázala svoji výukou na činnost nynějšího Jockey Clubu ČR.

Střední škola dostihového sportu a jezdeckví

„Jezdecká škola“ sídlí v těsném sousedství závodišťe ve Velké Chuchli již více než 50 let a navázala na předchozí vzdělávací instituce tohoto druhu u nás.

V roce 1946 dal tehdejší Československý Jockey Club podnět k založení pokračovací učňovské školy jezdců ve Velké Chuchli, z této později vznikla Učňovská škola zemědělská.

Jako své první sídlo zvolila škola Trnovou u Prahy (dodnes je zde smluvní pracoviště SŠDSaJ). Zlom nastal v roce 1955, kdy bylo vyučování přemístěno do Malé Chuchle a současně byly dány základy dnešní budově školy. Výuka v učebním oboru chovatel koní - jezdec z povolání byla zahájena ve školním roce 1956/57.

Další změnou prošla škola v roce 1962, kdy vzniklo Zemědělské odborné učiliště, hlavním cílem byla příprava mladých dostihových jezdců. O dvanáct let později byla nabídnuta uchazečům i forma dálkového studia, která je platná do dnešní doby. Potřebnou kvalifikaci

zde získali například Filip Minařík (v současné době jeden z nejlepších dostihových jezdců Německa) V roce 1991 bylo ze Zemědělského odborného učiliště zřízeno Ministerstvem zemědělství České republiky Střední odborné učiliště zemědělské pověřené zajišťováním přípravy v učebním oboru Jezdec a ošetřovatel dostihových koní v denním, dálkovém a externím studiu. Nástavbové studium Trenérství dostihových a sportovních koní a rekvalifikační studium pro absolventy středních škol s maturitou se stejným zaměřením bylo poprvé otevřeno ve školním roce 1994/95. Díky zavedení výuky 4letého oboru vzdělání Chovatelství se zaměřením na dostihový sport, který se začal vyučovat ve školním roce 2007/08, se v roce 2006 změnil název školy na Střední školu dostihového sportu a jezdeckví. Od 1. září 2010 začala výuka dosavadního oboru Jezdec a ošetřovatel dostihových koní pod vlastním školním vzdělávacím programem s názvem Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport. Proto je tato škola, jako jediná v České republice, komplexním vzdělávacím zařízením pro přípravu dostihových jezdců a vedoucích pracovníků na úseku chovu a tréninku dostihových a sportovních koní. Během své existence vychovala více než tisíc absolventů, z nichž řada se stala významnými žokeji a trenéry. Například Václav Janáček, několikanásobný šampion jezdec ve Španělsku, Filip Minařík, šampion jezdec v Německu, Dušan Andrés několikanásobný jezdec šampion u nás a na Slovensku.

5.2. Identifikační údaje školy

Střední škola dostihového sportu a jezdeckví

zřizovatel: Hlavní město Praha

U Závodistiště 325/1

159 00 Praha 5

IČ: 00 069 621

DIČ: -----

IZO: 108 023 079

Forma studia: denní čtyřletá

Ukončení studia: státní maturitní zkouška

Obor: 41-43-M/02 Chovatelství se zaměřením na dostihový sport

Studijní zaměření v oboru Chovatelství se zaměřením na dostihový sport

V tomto oboru je rozšířena výuka o specializační trénink anglického plnokrevníka s následnou možností využití moderních technik v dostihovém provozu. Žáci se ve výuce seznámí s novými metodami tréninku či léčbami zranění, která vznikla v důsledku nesprávného tréninku koní.

Délka a forma vzdělání

Toto studium je čtyřleté denní studium a je ukončeno maturitní zkouškou

Dosažený stupeň vzdělání

Střední vzdělání s maturitní zkouškou, dokladem je maturitní vysvědčení

5.3. Školský vzdělávací program

Kompetence absolventa

Kompetence odborné

Absolvent se vyznačuje těmito odbornými kompetencemi:

- vykonává pracovní činnosti v chovu koní a jezdeckví
- vykonává ekonomické činnosti a podnikatelské aktivity
- dbá na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci
- usiluje o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků nebo služeb
- jedná ekonomicky a v souladu se strategií udržitelného rozvoje

Absolvent:

- uplatňuje kladný vztah a zodpovědný přístup ke zvířatům, zabezpečí ochranu zvířat proti týrání
- efektivně využívá zemědělskou techniku a motorová vozidla
- posuzuje zdravotní stav zvířat, vykonává preventivní ošetření
- počítá krmné dávky s využitím aplikovaných programů, posuzuje kvalitu krmiv, zajišťuje skladování krmiv
- ošetřuje jednotlivé kategorie koní, sleduje jejich růst a vývin
- připravuje krmiva pro jednotlivé kategorie koní, posuzuje krmiva a jednotlivá krmiva vhodně uskladňuje
- obsluhuje technická zařízení a stájovou mechanizaci v chovu koní a dbá o jejich údržbu, ošetřuje postrojový a sedlový materiál

- pečuje o zdraví koní, posuzuje jejich zdravotní stav a rozpozná příznaky a příčinu běžných onemocnění a dovede poskytnout první pomoc, asistuje při veterinárních zákrocích a ošetřuje koně dle pokynů veterináře
- vykonává trénink sportovních a dostihových koní pro jednotlivé disciplíny
- účastní se jezdeckých soutěží a dostihů
- řídí se pravidly jezdeckých subjektů
- dodržuje hygienické předpisy a zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v zemědělském provozu;
- samostatně sestavuje pracovní záznamy a vede evidenci užívanou v jednotlivých úsecích a využívá tyto podklady pro návrhy běžných organizačních opatření;

Popis přínosu předmětu Fyziologie a metodika tréninku k rozvoji klíčových kompetencí a aplikaci průřezových témat

Ve vyučovacím předmětu jsou rozvíjeny především tyto klíčové kompetence:

- komunikativní
- personální a sociální
- využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

Komunikativní kompetence jsou rozvíjeny především tím, že žáci jsou vedeni k přesnému vyjadřování a užívání odborné terminologie např. při objasňování problému mladším nebo méně zkušeným spolužákům případně při vykonávání praxe vedoucím praxe, referáty. Formou týmové práce jsou rozvíjeny **kompetence personální a sociální**. Fyziologie a metodika tréninku klade důraz také na kompetence **využívání informační a komunikační technologie a práci s informacemi** – žáci využívají různé informační zdroje (např. provozní dokumentaci, odbornou literaturu, internet, videoukázky) k získávání nových poznatků z oblasti metodiky tréninku u koní.

Ve vyučovacím předmětu jsou aplikována zejména tato průřezová témata:

- Člověk a životní prostředí
- Informační a komunikační technologie

Z průřezových témat je realizováno především téma Člověk a životní prostředí. U žáka dochází k prohloubení vztahu ke koním. Žák si uvědomuje nebezpečí negativních dopadů při nesprávné volbě technologie a výcviku koní nebo při nerespektování bezpečnostních předpisů. Během výuky předmětu využívají žáci informační a komunikační technologie pro získávání podkladů pro zadávané referáty, projekty apod. a tím si upevňují dovednosti pracovat s ICT.

5.3.1. Učební plán

studijního oboru

41–43–M/02

Chovatelství se zaměřením na dostihový sport
denní studium

Kategorie a názvy vyučovacích předmětů	Počet týdenních vyučovacích hodin v ročníku				
	I.	II.	III.	IV.	celkem
A. Povinné vyučovací předměty					
a) Základní předměty					
Povinné a volitelné předměty celkem	33	33	33	33	132
Český jazyk a literatura	2	2	3	3	10
Cizí jazyk (Aj/Nj)	3	3	3	3	12
Občanská nauka	-	1	1	1	3
Dějepis	2	1	-	-	3
Matematika	2	2	2	2	8
Fyzika	2	2	-	-	4
Chemie	3	3	-	-	6
Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Biologie a ekologie	3	3	+	+	6
Výpočetní technika	1	1	1	1	4
Stroje a technická zařízení	2	2	2	+	6
Krmivářství a pěstování rostlin	2	2	2	2	8
Chov zvířat	2	2	3	3	10
Veterinářství	-	+	2	2	4
Ekonomika podnikání	-	+	3	3	6
Praxe rozvrhová	4	4	4	4	16
b) Výběrové a volitelné předměty					
Chov koní	1	1	2	2	6
Jezdectví	2	2	3	3	10
Fyziologie a metodika tréninku	-	-	-	2	2
B. Nepovinné vyučovací předměty					
Motorová vozidla					
Další cizí jazyk					
Psychologie					
Základy práva					
Management v dostih. sportu a jezdeckví					
Agroturistika					
Speciální tělesná výchova					

Učivo všech vyučovacích předmětů je rozvrženo do 33 týdnů. Zbývající týdny se využijí podle dále uvedené tabulky

Činnost	počet týdnů v ročníku				Celkem
	I.	II.	III.	IV.	
vyučování podle rozpisu učiva	33	33	33	33	132
praxe individuální	2	2	2	2	8
praxe prázdninová	2	2	2	-	6
tělovýchovný kurz	1	-	-	-	1
maturitní zkouška	-	-	-	2	2
časová rezerva	2	3	3	-	8
Celkem	40	40	40	37	157

5.3.2. Učební osnovy předmětu Fyziologie a metodika tréninku koní – denní studium

Obecný cíl předmětu

Vyučovací předmět Fyziologie a metodika tréninku má za úkol seznámit žáky se základy zátěžové fyziologie u koní, vysvětlit základní pojmy a objasnit principy a metody tréninku u dostihových a sportovních koní. Taktéž seznámí žáky s nejčastějšími příčinami snížené výkonnosti u dostihových koní, základními metodami klinického vyšetřování a posouzení celkového zdravotního stavu. Umožní žákům získat všeobecné a speciální poznatky v souvisejících disciplínách, jako je výživa dostihových a sportovních koní, zoohygiena a veterinární prevence. Předmět má poskytnout žákům celkový přehled o problematice tréninku dostihových a sportovních koní.

5.3.2.1. Charakteristika učiva předmětu Fyziologie a metodika tréninku koní

Výuka předmětu Fyziologie a metodika tréninku vychází z obsahového okruhu Chov koní a jezdeckví v rámci vzdělávacího programu. Je zaměřena především na získání teoretických vědomostí o tréninku dostihových a sportovních koní. Navazuje na již osvojené učivo z biologie a ekologie, chemie, chovu koní, výživy zvířat, veterinářství a opakuje a rozvíjí znalosti zejména z předmětu jezdeckví se zaměřením na fyziologii zátěže a principy tréninku u dostihových a sportovních koní. Taktéž rozvíjí problematiku výživy, zoohygieny a ošetřování sportovních koní a umožňuje tak získání přehledných vědomostí s cílem připravit žáky na samostatnost při tréninku a ošetřování koní. V tomto oboru se žák připravuje na získání trenérské licence po absolvování specializačního trenérského kurzu. Osvojí si základní tréninkové pojmy, principy fyziologie pohybové zátěže i správné tréninkové postupy, které bude schopen aplikovat do tréninkové praxe.

Předmět Fyziologie a metodika tréninku dostihových a sportovních koní slouží jako vodítko k prohloubení znalostí a získání nových poznatků o mechanismech zajišťujících fyziologický růst koní v dané disciplíně.

5.3.2.2. Učební osnovy předmětu Fyziologie a metodika tréninku koní

Výsledky vzdělávání	Učivo (počet hodin)
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámí se základními pojmy týkajícími se fyziologie zátěže a metodiky tréninku koní - seznámí se současným stavem problematiky tréninku u koní 	<p>1 Úvod do studia (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - obecné pojmy - současný stav problematiky u nás a ve světě
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje základní složení živého organismu - popíše stavbu buňky a vyjmenuje buněčné orgány, objasní jejich funkci - vysvětlí pojem homeostáza - popíše složení tělních tekutin 	<p>2 Opakování anatomie a fyziologie koně (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - organismus, jeho stavba a činnost - stavba a fyziologie buňky - vnitřní prostředí organismu
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy stres, stresor, stresový syndrom - popíše obecnou reakci organismu na zátěž - vyjmenuje a popíše jednotlivé fáze stresového syndromu - vysvětlí pojem energetická bilance - vyjmenuje základní zdroje energie pro svalovou práci - charakterizuje aerobní a anaerobní metabolismus při zátěži - vysvětlí pojem termoregulace 	<p>3 Fyziologie zátěže (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - reakce a adaptace organismu na zátěž - stresový (adaptační) syndrom - energetický metabolismus - termoregulace

<ul style="list-style-type: none"> - popíše stavbu oběhového a dýchacího systému u koně - vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - popíše adaptaci oběhového a dýchacího systému na tréninkovou zátěž - vysvětlí pojem transportní systém kyslíku a objasní jeho funkci - vyjmenuje základní části pohybového systému u koně a vysvětlí jejich funkci - charakterizuje jednotlivé typy svalových vláken - charakterizuje vliv zátěže a tréninku na pohybový systém - vysvětlí základní principy neurohumorálních regulací - popíše jednotlivé smysly u koní a vysvětlí jejich funkci a význam při zátěži - popíše trávicí systém a metabolismus - vyjmenuje základní živiny a vysvětlí jejich význam ve výživě sportovních a dostihových koní - navrhne sestavení krmné dávky pro jednotlivé kategorie dostihových koní 	<p>4 Orgánové systémy a jejich adaptace na zátěž (20)</p> <ul style="list-style-type: none"> - kardiovaskulární systém u koně - dýchací systém - přizpůsobení KS a DS zátěži - transportní systém kyslíku - pohybový systém - neurohumorální regulace - smyslové orgány - trávicí systém - základní živiny
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam tréninku a jeho principy - zopakuje základní pojmy: výkonnost, zdatnost, trénovatelnost, trénovanost, kondice a forma - objasní fyziologické stavy provázející výkon - vyjmenuje a charakterizuje základní pohybové vlastnosti koně (rychlost, síla, 	<p>5 Fyziologie tréninku koní (7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy - fyziologické stavy provázející výkon - základní pohybové vlastnosti koně - základní faktory v procesu tréninku - tréninková období a tréninkové cykly

<p>obratnost, vytrvalost)</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje pojmy intenzita, objem, frekvence a jejich význam v procesu tréninku - vysvětlí pojem superkompenzace energetického potenciálu 	
<ul style="list-style-type: none"> - Popíše výcviková období koní a charakterizuje předtrénink hříbat - charakterizuje základní druhy tréninku (trénink zaměřený na rozvoj síly, rychlosti, obratnosti, vytrvalosti) - vysvětlí základní fyziologická pravidla tréninku - podrobně charakterizuje jednotlivé tréninkové metody - vysvětlí princip intervalového a kontinuálního tréninku - popíše jednotlivé fáze tréninkového procesu (fáze, etapy, období, cykly) - podrobně charakterizuje trénink jednotlivých kategorií koní (předtrénink hříbat, trénink dvouletých, tříletých a starších koní) 	<p>6 Metodika tréninku (18)</p> <ul style="list-style-type: none"> - výcvik koní a předtrénink hříbat - druhy tréninku - fyziologická pravidla tréninku - tréninkové metody - obecná struktura tréninkového procesu - trénink jednotlivých kategorií koní
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem zátěžová intolerance - vyjmenuje nejčastější příčiny snížené výkonnosti u koní (kardiovaskulární, respirační, ortopedické, svalové a metabolické příčiny) - charakterizuje jednotlivá onemocnění způsobující sníženou výkonnost u koní - objasní pojmy přetrénování, únava 	<p>7 Zátěžová intolerance (9)</p> <ul style="list-style-type: none"> - příčiny snížené výkonnosti - sledování ukazatelů trénovanosti - zátěžové testy u koní - veterinární diagnostika a prevence - vyšetřovací metody - základní klinické vyšetření koně - laboratorní vyšetření

<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje základní vyšetřovací metody v klinické medicíně sportovních koní - provede základní klinické vyšetření a posouzení zdravotního stavu u koně - charakterizuje základní metody laboratorního vyšetření (hematologické a biochemické vyšetření krve, vyšetření moči apod.) 	
<ul style="list-style-type: none"> - žák vysvětlí pojem welfare koní - objasní hlavní zásady svobody zvířat - charakterizuje podmínky přepravy dle vyhlášek a nařízení - vyjmenuje hlavní zásady při přepravě koní z hlediska welfare a bezpečnosti 	<p>8 Welfare koní (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naplňování podmínek pohody zvířat - Svoboda zvířat - Přeprava koní

5.4. Tematický plán předmětu Fyziologie a metodika tréninku

Základem výuky tohoto předmětu je pochopení mechanismu tréninku jakožto fyziologického procesu růstu výkonnosti koní. Pokud žák nebude znát, jak funguje například srdeční soustava, nebude schopen pochopit základní principy tréninku.

Návrh technického vybavení učebny a technických pomůcek

Interaktivní tabule, datový projektor, školní tabule, počítač, připojení k internetu, odborná literatura, model koně, nástěnné obrazy anatomie koně, videopřehrávač.

Tematický plán s rozpracováním vyučovacích jednotek

IV. ročník, 2 hodiny týdně, celkem 66 hodin

Číslo hod	Tematický celek		1 Úvod
1	Téma	1.1	Seznámení s významem a cílem předmětu
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, flash disk Internet, www.youtube.com, Power Point prezentace
	Vyučovací metody		Motivační rozhovor, výklad, demonstrační metoda, beseda, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků - referát, metoda upevňování učiva
	Tematický celek	2	Základy anatomie a fyziologie koní
2	Téma	2.1	Stavba buněk a jejich rozdělení buněk
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, flash disk Power Point prezentace, výukové modely buňky
	Vyučovací metody		Výklad, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků - referát
3	Téma	2.2	Tělní tkáně
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, flash disk, Power Point prezentace, výukové obrazy
	Vyučovací metoda		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
4	Téma	2.3	Tělní tekutiny, jejich význam pro organismus
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, flash disk laboratorní vyšetření krve, Power Point prezentace
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, analýza laboratorních vyšetření, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
5	Téma	2.4	Homeostáza
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, flash disk, Power Point prezentace

	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
	Tematický celek	3	Fyziologie tréninku
6	Téma	3.1	Reakce a adaptace na zátěž – přizpůsobení organismu
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, flash disk, Power Point prezentace
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
7	Téma celek	3.2	Stresový syndrom
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, flash disk, Power Point prezentace
	Vyučovací metoda		Písemné zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, ústní opakování na závěr hodiny
8	Téma	3.3	Energetický metabolismus (zdroje energie, získávání, uvolňování a jejich obnova)
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
9	Téma	3.4	Termoregulace (změny teploty jako vliv zevního prostředí na trénink)
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát

	Tematický celek	4	Orgánové soustavy a jejich přizpůsobení zátěži
10	Téma	4.1	Kardiovaskulární systém
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, model srdce, www.youtube.com 3d stimulation of the heart
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, demonstrační metoda (ukázky animace na počítači), ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
11	Téma	4.2	Dýchací soustava
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, výukové obrazy, model plic, www.youtube.com , Take a look inside and why should.... (26. minuta)
	Vyučovací metody		Písemné zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny
12, 13	Téma	4.3	Adaptace na zátěž KS A DS
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, ústní opakování na závěr hodiny
14	Téma	4.4	Transportní systém kyslíku (princip přenosu O ₂ při zátěži)
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
15, 16	Téma	4.5	Pohybová soustava a její adaptace na trénink
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, model nohy koně, výukové obrazy, Internet, www.youtube.com , Take a look inside and why should.... (od začátku)

	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, diskuse, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
17	Téma	4.6	Nervový systém a jeho přizpůsobení zátěži
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, výukové obrazy
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
18, 19	Téma	4.7	Endokrinní systém a jeho význam pro organismus
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Písemné zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
20	Téma		Čtvrtletní písemná práce Téma 1.1.– 4.5.
	Vyučovací metody		Písemné zkoušení
21	Téma	4.8	Smyslové orgány – zrak, čich, sluch, hmat, chuť
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
22, 23	Téma	4.9	Trávicí systém a metabolismus
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, internet, www.youtube.com
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, diskuse, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
24, 25, 26	Téma	4.10	Základní živiny - tuky, cukry, bílkoviny, vitaminy, minerální látky - jejich charakteristiky

	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, odborná literatura, internet, www.youtube.com
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, diskuse, demonstrační metoda, samostatná činnost žáků - práce s krmnými tabulkami, ústní opakování na závěr hodiny
27	Téma	4.11	Význam základních živin ve výživě koní
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, internet, www.youtube.com
	Vyučovací metody		Písemné zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, diskuse, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků - práce s krmnými tabulkami
28, 29	Téma	4.12	Sestavování krmných dávek
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, www.horse28.cz, www.fitmin.cz/kone/vyzivovy-program
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, metoda problémového vyučování (skupinové řešení problému), diskuse, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná práce žáků – práce s počítačem
	Tematický celek	5	Fyziologie tréninku
30, 31	Téma	5.1	Základní pojmy: zdatnost, výkonnost, trénovanost,
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, diskuse, ústní opakování na závěr hodiny
32	Téma	5.2	Fyziologické stavy provázející výkon
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, www.youtube.com (Velká pardubická – slavnostní přehlídka, 90. Fortuna Derby – slavnostní přehlídka)

	Vyučovací metody		Písemné zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, demonstrační metoda, beseda, ústní opakování na závěr hodiny
33	Téma	5.3	Základní pohybové vlastnosti koně
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, ústní opakování na závěr hodiny
34	Téma	5.4	Základní faktory v procesu tréninku
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, diskuse, ústní opakování na závěr hodiny
35	Téma	5.5	Tréninková období, tréninkové cykly
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, ústní opakování na závěr hodiny, samostatná činnost žáků – referát
36	Téma		Pololetní písemná práce Kompletní opakování prvního pololetí až do tématu 5.3
	Vyučovací metody		Písemný test
	Tematický celek	6	Metodika tréninku
37, 38	Téma	6.1	Rozdíly mezi výcvikem a tréninkem koní
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, internet, www.youtube.com (Pat Parelli), videopřehrávač, videokazeta Monty Roberts
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, motivační vyprávění, rozhovor, výklad, beseda, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny

39, 40	Téma	6.2	Výcvik koní, výcviková období koně, předtrénink hříbat
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Písemné zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, ústní opakování na závěr hodiny, beseda, samostatná činnost žáků – referát
41, 42	Téma	6.3	Tréninkové metody
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, www.youtube.com (Zenyatta, Frankel training)
	Vyučovací metody a formy		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, diskuse, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny, exkurze – tréninkové středisko Velká Chuchle
43, 44	Téma	6.4	Fyziologická a didaktická pravidla tréninku koní, číslo hodiny
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk,
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, diskuse, ústní opakování na závěr hodiny
45	Téma	6.5	Obecná struktura tréninkového procesu, druhy tréninkových jednotek
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, www.youtube.com (kurz Trénink dostihového koně)
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny
46, 47	Téma	6.6	Trénink dvouletých koní
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, metoda problémového vyučování, ústní opakování na závěr hodiny, zadání samostatné domácí práce

48, 49	Téma	6.7	Trénink sprinterů a mílařů
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Písemné zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, metoda problémového vyučování, ústní opakování na závěr hodiny, zadání samostatné domácí práce
50, 51	Téma	6.8	Trénink vytrvalců
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, metoda problémového vyučování, ústní opakování na závěr hodiny, zadání samostatné domácí práce
52	Téma	6.9	Trénink překážkových koní (proutěnkářů a steeplechase)
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, www.youtube.com (kurz Trénink dostihového koně přes překážky)
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, písemné opakování, výklad, metoda problémového vyučování, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny
53	Téma	6.10	Trénink steeplechase cross country
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, www.youtube.com (kurz Trénink dostihového koně přes překážky)
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, metoda problémového vyučování, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny
54			Čtvrtletní písemná práce Témata 5.4. – 6.8.
	Vyučovací metody		Písemné zkoušení

	Tematický celek	7	Zátěžová intolerance
55	Téma	7.1	Akutní únava, přetrénování
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, písemné opakování, výklad, demonstrační metoda (ukázka z filmu Phar Lap), ústní opakování na závěr hodiny
56	Téma	7.2	Chronická únava
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Písemné zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, ústní opakování na závěr hodiny
57	Téma	7.3	Vliv neadekvátní zátěže na zdraví a výkon koně – respirační příčiny zátěžové intolerance
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, www.youtube.com (Endoskopie koně)
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, diskuse, demonstrační metod, ústní opakování na závěr hodiny
58	Téma	7.4	Vliv neadekvátní zátěže na zdraví a výkon koně – kardiovaskulární příčiny zátěžové intolerance
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, www.youtube.com (Vyšetření na VFU)
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, diskuse, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny
59	Téma	7.5	Vliv neadekvátní zátěže na zdraví a výkon koně – metabolické příčiny zátěžové intolerance
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, www.youtube.com (Vyšetření koně na VFU)

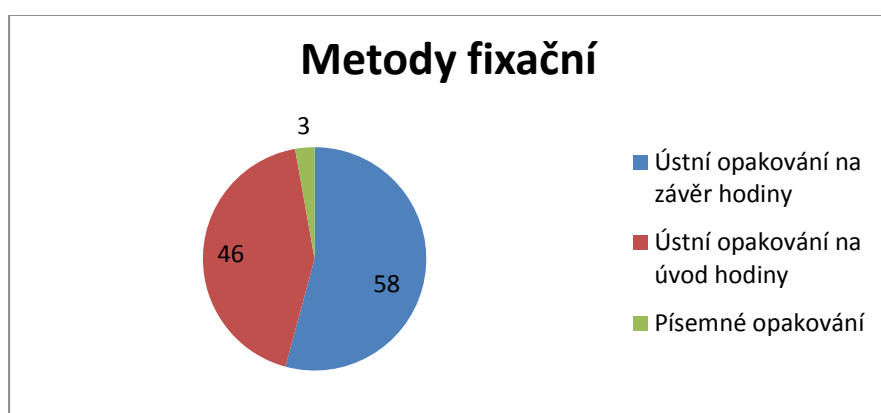
	Vyučovací metody		Písemné zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny
60	Téma	7.6	Vliv neadekvátní zátěže na zdraví a výkon koně – ortopedické příčiny zátěžové intolerance
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, www.youtube.com (Sonografie a rentgen končetin)
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny
61, 62	Téma	7.7	Základní klinické vyšetření
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, přílohy číslo, 1,2,3
	Vyučovací metody		Ústní zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, inscenační metoda, diskuse, ústní opakování na závěr hodiny
63			Pololetní písemná práce Téma 1.1. – 5.3., příloha číslo 5
	Vyučovací metody		Písemné zkoušení
	Tematický celek	8	Welfare koní
64	Téma	8.1	Naplňování podmínek pohody koní – hlavní zásady pohody zvířat
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk
	Vyučovací metody		Písemné zkoušení, ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, ústní opakování na závěr hodiny
65	Téma	8.2	Naplňování podmínek pohody koní při transportu
	Materiální prostředky		Datový projektor, interaktivní tabule, počítač, Power Point prezentace, flash disk, www.youtube.com (přeprava koní)
	Vyučovací metody		Ústní opakování na úvod hodiny, výklad, beseda, demonstrační metoda, ústní opakování na závěr hodiny

66	Téma		Rozloučení se žáky, zhodnocení výuky, zhodnocení významu předmětu pro jejich budoucí povolání či studium
	Vyučovací metody		Beseda, analyticko - syntetická metoda

5.5. Rozbor použitých metod ve výuce

5.5.1. Využití metod fixačních

Graf č. 1

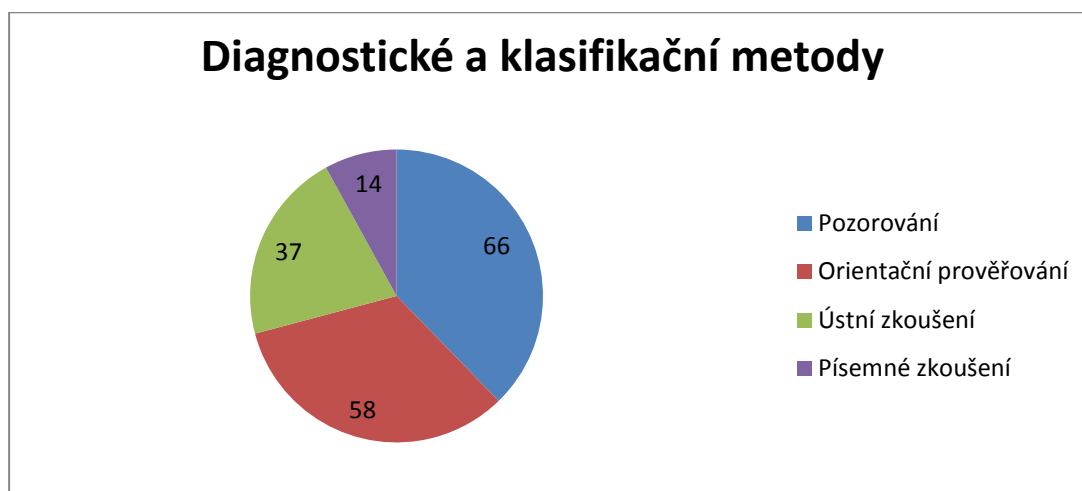

- A) **Ústní opakování na úvod hodiny - tato metoda je používána při téměř každé vyučovací jednotce** (mimo vyučovacích hodin vyhrazených pro klasifikační písemné zkoušení a mimo hodiny, kdy je naplánována exkurze). Metoda je zařazena vždy na začátek vyučovací hodiny, učitel s žáky opakuje téma z minulé hodiny, v případě dvouhodinové výuky je použita metoda na začátku první vyučovací hodiny. Pokud probíhá opakování učiva z minulé vyučovací jednotky, žáci musí mít zavřené sešity.
- B) **Ústní opakování na závěr hodiny – opakování současného učiva.** Tato metoda je vždy zařazena na konec vyučovací jednotky a aplikována formou otázka X odpověď. Žáci si tak osvojí získané poznatky. Vybraný postup je pro začínající učitele náročný na přípravu, jeho výhodou ale je udržení pozornosti žáků během kladení otázek s čímž souvisí procvičení dané látky. Metoda má i ověřovací schopnost, kdy učitel z odpovědí posoudí, zda žáci dávali při výuce pozor, zda výklad byl pro ně zajímavý a jestli probírané učivo skutečně pochopili. Na rozdíl od předešlé metody, toto upevňování je používáno na konci každé vyučovací jednotky a to i v případě, že probíhá dvouhodinová výuka.

C) **Písemné opakování** – metoda používána pouze pro tematický celek sestavování tréninkových plánů, její nevýhodou je časová náročnost, a pokud žáci písemně opakují, je v praxi běžné jejich práci klasifikačně ohodnotit. Výhodou je naopak komplexnost a prokázání dovednosti samostatné práce. Pro ústní opakování je toto téma příliš rozsáhlé. Žáci během písemného opakování sestaví týdenní tréninkový plán a pedagog má opět možnost posoudit, zda žáci výkladu z předešlé hodiny porozuměli.

5.5.2. Využití metod diagnostických a klasifikačních

Graf č. 2

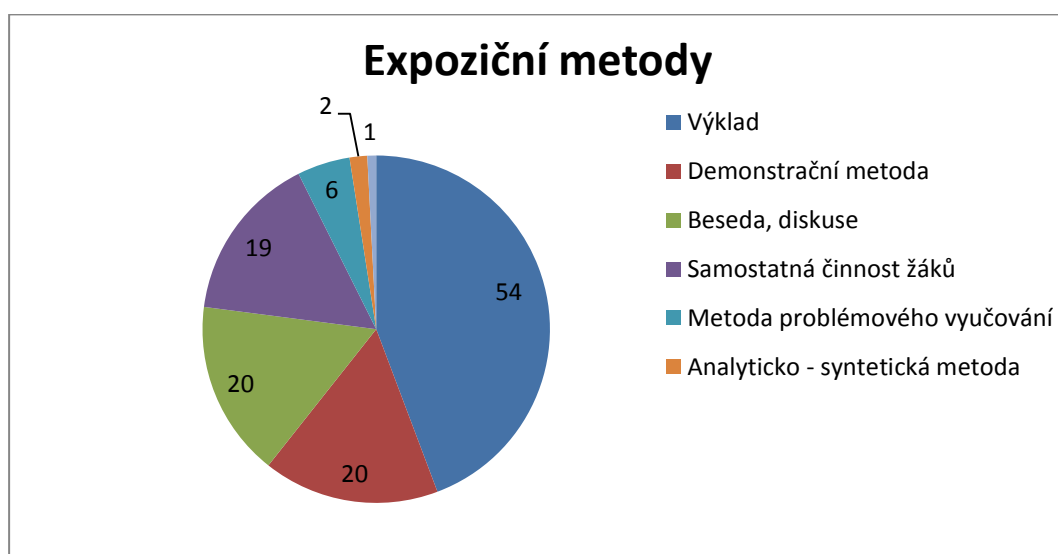

- A) **Ústní zkoušení** - používáno pro zjištění znalostí žáků. Probíhá téměř každou vyučovací jednotku, kdy jsou zkoušeni zpravidla dva žáci, výjimečně tři. Je důležité, aby každý žák byl zkoušen během jednoho pololetí minimálně dvakrát pro případ, když se mu jedno ústní zkoušení nepovede. Žák by měl mít šanci známku si opravit. Vždy je položena jedna hlavní otázka a dvě doplňující. V případě ústního zkoušení jsou hodnoceny nejen znalosti, ale i vyjadřování a vystupování žáka. Znalost odborné terminologie, správné vyjadřování bez parazitických slov, spisovná mluva. Nevýhodou této metody je časová náročnost. Naopak výhodou je možnost projevu vlastního názoru žáka.
- B) **Orientační prověřování** – v každé vyučovací jednotce během výkladu jsou žákům pokládány jednoduché kratší otázky z minulých témat, na která navazuje dané učivo, a tím jsou zjišťovány dílčí vědomosti. V případě výrazné aktivity jednoho či více žáků je možno tuto metodu využít k hodnocení žáka tzv. malou známkou.

- C) **Pozorování** – taktéž využíváno v každé vyučovací jednotce, sledování žáků, jejich aktivity a přístupu k výuce, k danému tématu, jestli spolupracují s učitelem, zda je pro ně vybraná expoziční metoda vhodná a zajímavá.
- D) **Písemné zkoušení** – jsou využívány tzv. desetiminutovky (příloha číslo 6), krátké zkušební testy na konci tematických celků nebo jejich částí, učitel tak zjišťuje úroveň vědomostí. Dále pedagog využívá didaktických testů, zpravidla pro čtvrtletní a pololetní práce. Výhoda této metody je v jejím rozsahu otázek, prověření vědomostí všech žáků z probraných témat. V neposlední řadě je využívána pro žáky s dyslexií. Díky této metodě je možno objektivně posoudit jejich vědomosti. Z důvodu i jiných poruch, jako je například dysgrafie, jsou písemné testy sestavovány z různých typů testových položek (uzavřené položky s alternativní odpovědí, uzavřené položky seřazovací a přiřazovací, otevřené testové položky doplňovací nebo s krátkou odpovědí). Pro žáky s dysgrafií nejsou vhodné otevřené položky se širokou odpovědí.

5.5.3 Využití metod expozičních

Graf č. 3

- A) **Motivační vyprávění, motivační rozhovor** – metoda aplikována na počátku tematického celku pro zaujetí žáků. Učitel se z osobních zkušeností snaží působit na žáky a vyvolat v nich zájem o danou problematiku. Při motivačním rozhovoru jsou žáci vyzýváni, aby sdělili své zkušenosti, a tím se u nich může odvinout zájem o dané téma.
- B) **Výklad** – v tematickém plánu předmětu Fyziologie a metodika tréninku koní převažuje tato metoda nad ostatními. Je vhodná z hlediska vysvětlování jevů, pravidel a postupů.

Nové učivo je sdělováno žákům postupně od nejjednodušších kroků k nejsložitějším a před dalším krokem je nutné si ověřit, zda látku pochopili.

- C) **Metoda problémového vyučování** – metoda je zvolena pro výuku sestavování krmných dávek a tréninkových plánů. Její výhoda spočívá v aktivitě žáků (jsou zapojeni do výuky), vede k rozvoji myšlení a samostatnosti. Žáci samostatně či ve skupinách na základě získaných poznatků navrhnou například tréninkový plán. Při dokončení mohou výsledek porovnat s odbornou literaturou nebo učebnicí, případně se obrátit na učitele.
- D) **Beseda, diskuse** – tyto metody jsou vítány především žáky, kteří mají s dostihovými koňmi nebo koňmi obecně praktické zkušenosti. V rámci daného tématu se ptají na názor učitele nebo naopak přednesou názor svůj. Beseda je pro učitele nevýhodná, žáci často odbíhají svými otázkami od tématu, pouze se ptají a jakákoli vypovídající schopnost o jejich znalostech v daném oboru je minimální. Z hlediska odbornosti a transformace učiva je lépe používat metodu diskuse. Žáci již mají určité znalosti, jsou schopni o daném tématu diskutovat a na závěr diskuse pedagog vždy uvede shrnutí.
- E) **Inscenační metoda** – oblíbená metoda u žáků, bohužel v tomto předmětu je zařazena z hlediska vhodnosti výběru metod pouze jedenkrát a to u tématu Základní klinické vyšetření koně. Dochází zde ke spojení teoretického vyučování s praxí. Nevýhodou je náročná příprava pro učitele (sestavení scénáře, udělení rolí).
- F) **Samostatná činnost žáků** – v tomto předmětu poměrně dosti využívaná metoda. Vždy před tématem, který alespoň částečně bývá opakováním látky z jiného předmětu (například srdeční soustava), je zadán referát, kdy je přesně určeno, do kdy má být práce dodána. Žák doma zpracuje dané téma dle učebnice nebo jiného odborného textu a na počátku vyučovací jednotky samostatně přednese. Je hodnocen způsob přednesu i zpracování. Výhodou této metody je aktivizace, motivace žáků a v neposlední řadě i opakování tématu, jenž svým obsahem navazuje na předměty z jiných ročníků. Například v anatomické části, jsou zadávány referáty na jednotlivá témata (srdeční soustava, dýchací soustava atd.). Toto učivo již žáci probírali v prvním ročníku. Efektem je ověření jejich znalostí a učební látka bude rozšířena o nové poznatky z anatomie koní.
- G) **Demonstrační metoda** – metoda pro lepší znázornění jevů. Jako zdroj videí jsou využívány převážně internetové stránky www.youtube.com. V Power Point prezentaci umožňuje uvést přímo hypertextový odkaz, za pomoci kterého se videoukázky spouští. Dále má škola k dispozici dvd přehrávač, jenž je součástí počítače nebo video přehrávače. Tímto výukovým postupem pedagog žákům částečně zpestří průběh vyučovací jednotky

při delším a složitějším výkladu. Učitel by měl vždy dbát, aby videoukázka nebyla příliš dlouhá, žáci pak ztrácejí pozornost.

H) **Analyticko – syntetické** – tato metoda je aplikována pouze dvakrát během školního roku, a to při analýze výsledků krevních rozborů a též na konci školního roku. V zájmu učitele je zjistit, zda styl výuky žákům vyhovoval a byl pro ně přínosem.

Exkurze – forma výuky

Pro názorné předvedení tréninku jednotlivých koní a tréninkových jednotek je zvolena forma výuky exkurze do tréninkového centra ve Velké Chuchli. Důvodem je nedostatek videoukázek, které by předvedly jednotlivé druhy tréninkových jednotek. Cílem exkurze je názorné předvedení tréninkových jednotek, faktorů v tréninkovém procesu nebo rychlost v jednotlivých tempech. Také je zde možno vidět chování koní při tréninku a tím, alespoň částečně, odvodit i správnost či nesprávnost vybraných tréninkových metod.

5.6. Příklad příprav na vyučovací jednotky

Jako ukázkou příprav na vyučovací jednotku jsem vybrala úvodní hodiny, které jsou specifické svým vzdělávacím cílem a jiným uspořádání průběhu vyučování. Dále je vybrána dvouhodinová výuka z průběhu školního roku. Tato příprava slouží jako návod pro vytvoření algoritmu i na jiné vyučovací hodiny. Jako poslední ukázkou jsem vybrala výuku, kdy je použita inscenační metoda. Inscenační metoda patří k moderním vyučovacím metodám a její využití je v předmětu Fyziologie a metodika tréninku koní ojedinělé.

5.6.1. Úvodní dvouhodinová výuka

Třída: IV.C

Předmět: Fyziologie a metodika tréninku dostihových koní

Počet žáků: 15

1. hodina

Datum: 5. 9. 2013

Téma: Význam a cíl předmětu

Cíl vzdělávací: Žáci budou seznámeni s tematickým plánem předmětu, znalostmi o tréninku dostihových koní a jak budou aplikovat získané poznatky během školního roku v praxi.

Cíl výchovný: Přesvědčit žáky o nutnosti znalosti fyziologických principech tréninku z hlediska welfare koní při jejich maximálním zatěžování.

Struktura organizační jednotky

1. Organizační část	10'
2. Motivační vyprávění, motivační rozhovor, zadání referátu	10'
3. Expozice učiva	20'

4. Opakování, prověření cíle hodiny 4'
5. Závěr hodiny 1'

Materiální zabezpečení:

PC, datový projektor, interaktivní tabule, flash disk, PP prezentace s ukázkovými videi, příloha číslo 7, fotografie slavných dostihových koní.

Průběh hodiny:

Ad 1) 8.00 Začátek vyučovací hodiny, zápis do třídní knihy, číslo hodiny, téma, služba nahlásí nepřítomné (musím překontrolovat), seznámení s plánem hodiny

Seznámení s žáky ve třídě a jejich představě o tom, co očekávají od tohoto předmětu

Ad 2) 8.10 Vyprávění o tréninku dostihových koní, motivační rozhovor se žáky, zda mají vlastní zkušenosti s tréninkem koní, zda se chtějí i po ukončení střední školy věnovat dostihovým koním. Zadáni referátu na téma „Proč mě zajímá trénink dostihových koní“

Ad 3) 8.20 Výklad nové látky dle následujícího algoritmu

Význam chovu anglického plnokrevníka, počty koní dle ústřední evidence a statistik Jockey Clubu ČR (www.dostihyjc.cz)

Definice dostihů dle Dostihového řádu

Význam dostihů jako výkonnostních zkoušek

Význam dostihů pro společnost

Jaké jsou kladeny nároky na jednotlivé soustavy organismu

Metody tréninku a výcviku koní: videoukázky

Ad4) 8.40 Opakování látky

V čem vidíte význam chovu A1/1? Jaký je počet plnokrevných koní v ČR? V čem je význam dostihů jako výkonnostních zkoušek? Jaký význam dostihů pro společnost by jste uvedli?

Uveďte rozdíl v tréninkových a výcvikových metodách v minulém století a dnes?

Ad 5) 8.44 Ukončení hodiny, poděkování žákům za pozornost

Potěšilo mě, že jste projevíli zájem o nový předmět a že jste pochopili, jaký význam má chov takového plemene jako je anglický plnokrevník a proč je potřeba znát základní principy tréninku. Věřím, že studium tohoto tématu pro vás bude přínosem pro vaše budoucí povolání (alespoň pro některé z vás)

Třída: IV.C

Předmět: Fyziologie a metodika tréninku dostihových koní

Počet žáků: 15

2. hodina

Datum: 5. 9. 2013

Téma: Stavba buněk

Cíl vzdělávací: na konci této hodiny charakterizujete základní složení živého organismu a popíšete stavbu buňky, vyjmenujete buněčné organely, objasníte jejich funkci

Cíl výchovný: Přesvědčit žáky o nutnosti znalosti složení živého organismu, navození vztahu k oku neviditelným organismům

Struktura organizační jednotky

1. Organizační část	4'
2. Motivační vyprávění, opakování látky, zadání referátu	10'
3. Expozice učiva	25'
4. Opakování, prověření cíle hodiny	5'
5. Závěr hodiny	1'

Materiální zabezpečení:

PC, datový projektor, interaktivní tabule, flash disk, PP prezentace s ukázkovými fotografiemi, výukové modely buňky, příloha číslo 8

Průběh hodiny:

Ad 1) 8.00 Začátek vyučovací hodiny, zápis do třídní knihy, číslo hodiny, téma, služba nahlásí nepřítomné (musím překontrolovat), seznámení s plánem hodiny, sdělení výchovných a vzdělávacích cílů

Ad 2) 8.04 Stručné seznámení s buňkou, uvedení nebuněčných organismů, skupinové opakování buněk (téma žáci probírali již v prvním ročníku), prověření jejich znalostí

Ad 3) 8.14 Výklad nové látky dle následujícího algoritmu

Složení živého organismu (viz prezentace 2.1)

Rozdělení buněk

Složení buněk

Ukázky buněk a jejich částí

Ukázka modelu buňky, na konci expoziční části

Ad4) 8.39 Opakování látky

Jaké je složení živého organismu? Uveďte druhy buněk? Uveďte nebuněčné organismy?

Charakterizujte eukaryotickou buňku? Jaká je hlavní funkce cytoplazmatické membrány, endoplazmatického retikula, Golgiho komplexu? Objasněte hlavní vlastnosti buňky.

Ad 5) 8.44 Ukončení hodiny, poděkování žákům za pozornost

Potěšilo mě, že alespoň někteří z vás si pamatovali látku z prvního ročníku a těm, kteří dávali pozor, děkuji. (Při tomto rozloučení vycházím ze své osmileté praxe, kdy se mi nikdy nestalo, že by všichni věděli všechno a všichni dávali pozor, ale také nikdy nenastala chvíle, kdy by nikdo nevěděl nic a vůbec nikoho látka nezajímala. V každé třídě jsou žáci s jinými schopnostmi a zájmy)

5.6.2. Dvouhodinová výuka průběhu školního roku

Třída: IV.C

Předmět: Fyziologie a metodika tréninku dostihových koní

Počet žáků: 15

57. hodina

Datum: XX.XX. 2014

Téma: Respirační příčiny zátěžové intolerance

Cíl vzdělávací: Žáci dokážou vysvětlit respirační příčiny zátěžové intolerance, budou schopni vyjmenovat respirační onemocnění, popsat jejich příznaky a odůvodnit, z jakých důvodů kůň onemocněl

Cíl výchovný: Přesvědčit žáky o nutnosti znalosti správné funkce dýchacího aparátu z hlediska welfare zvířat, získat vztah ke zvířatům a poznat proč kůň již nepodává takové výkony

Struktura organizační jednotky

1. Organizační část	2´
2. Ústní zkoušení – 2 žáci	10´
3. Skupinové opakování minulé látky	6´
4. Expozice učiva	20´
5. Opakování, prověření cíle hodiny	6´
6. Závěr hodiny	1´

Materiální zabezpečení:

PC, datový projektor, interaktivní tabule, flash disk, PP prezentace s ukázkovými videi, obrázky dostihových koní, příloha číslo 9

Průběh hodiny:

Ad 1) 8.00 Začátek vyučovací hodiny, zápis do třídní knihy, číslo hodiny, téma, služba nahlásí nepřítomné (musím překontrolovat), seznámení s plánem hodiny

Ad 2) 8.02 Ústní zkoušení (Požádám třídu, aby zavřeli sešity a sledovali průběh zkoušení, při případné nevědomosti zkoušeného mohou sami odpovědět)

1. žák

Definujte akutní únavu. Jaké jsou příznaky akutní únavy? Jak dlouho trvá zotavení z akutní únavy?

2. žák

Vyjmenujte zátěžové jednotky v hlavním období pro steeplera a uveďte jejich význam. Jakým způsobem provedeme přechod z hlavního období do přechodného období u překážkového koně? Jak dlouho trvá přechodné období?

Ad 3) 8.12 Skupinové opakování – chronická únava

Definujte chronickou únavu. Jaké jsou příznaky chronické únavy? Co znamená zchvácení koně? Vysvětlete pojem přepětí koně. Jak dlouho trvá zotavení z chronické únavy? Jaké jsou způsoby léčby chronické únavy?

Ad4) 8.18 Expozice učiva – výklad a demonstrační video ukázky

Použití PP prezentace s výukovým textem a výukovými obrazy, názorné videoukázky www.youtube.com (Endoskopie koně)

Ad5) Opakování učiva

Vysvětlete pojem zátěžová intolerance. Jaké znáte její respirační příčiny? Jakým způsobem se dá léčit dislokace měkkého patra? Co znamená plicní krvácení? Jak se projevuje plicní krvácení? Proč není vhodné krmit plesnivé seno? Co toto může způsobit? Jak se projeví navenek problémy s dýcháním?

Ad 6) 8.44 Ukončení hodiny, poděkování žákům za pozornost

Děkuji za vaši pozornost.

Třída: IV.C

Předmět: Fyziologie a metodika tréninku dostihových koní

Počet žáků: 15

58. hodina

Datum: XX.XX. 2014

Téma: Kardiovaskulární příčiny zátěžové intolerance

Cíl vzdělávací: Žáci dokážou vysvětlit kardiovaskulárními příčiny zátěžové intolerance, budou schopni vyjmenovat srdeční onemocnění, popsat jejich příznaky a odůvodnit, z jakých důvodů kůň onemocněl

Cíl výchovný: Přesvědčit žáky o nutnosti znalosti správné funkce soustavy z hlediska výkonu koní, získat vztah ke zvířatům a poznat proč kůň již nepodává takové výkony

Struktura organizační jednotky

1. Organizační část	2´
2. Opakování srdeční soustavy	6´
3. Diskuse k minulé látce	6´
4. Expozice učiva	20´
5. Opakování, prověření cíle hodiny	10´
6. Závěr hodiny	1´

Materiální zabezpečení:

PC, datový projektor, interaktivní tabule, flash disk, PP prezentace s ukázkovými videi, příloha číslo 9

Průběh hodiny:

Ad 1) 8.00 Začátek vyučovací hodiny, zápis do třídní knihy, číslo hodiny, téma, služba nahlásí nepřítomné (musím překontrolovat), seznámení s plánem hodiny

Ad 2) 8.02 Opakování srdeční soustavy

Objasněte význam srdeční soustavy pro výkon koně. Vysvětlete malý krevní oběh. Popište velký krevní oběh. Nakreslete na tabuli srdce a popište ho.

Ad 3) 8.08 Diskuse k minulé látce

Toto učivo je pro žáky velmi zajímavé a ze zkušenosti vím, že mají mnoho dotazů a současně i názorů. Proto je jim umožněna tato metoda. Na závěr proběhne vyhodnocení diskuse.

Ad4) 8.14 Expozice učiva – výklad a demonstrační video ukázky

Použití PP prezentace s výukovým textem a výukovými obrazy, názorné videoukázky www.youtube.com (Vyšetření na VFU)

Ad5) 8.34 Opakování učiva

Vysvětlete pojem zátěžová intolerance. Jaké znáte její kardiovaskulární příčiny? Je možné poškození srdeční soustavy červy? Jak často odčervujeme koně? Objasněte koloběh larev a červů? Co znamená apoplektická smrt? Jak poznáte u koně srdeční potíže? Je nutná přítomnost veterináře u vyšetření?

Ad 6) 8.44 Ukončení hodiny, poděkování žákům za pozornost

Děkuji za vaši pozornost.

5.6.3. Ukázka přípravy inscenační metody

Třída: IV.C

Předmět: Fyziologie a metodika tréninku dostihových koní

Počet žáků: 15

62. hodina

Datum: XX.XX. 2014

Téma: Základní klinické vyšetření koně

Cíl vzdělávací: Žáci odůvodní v jakých případech je používáno základní klinické vyšetření koně, charakterizují jednotlivé kroky při vyšetření

Cíl výchovný: Přesvědčit žáky o nutnosti znalosti základního vyšetření koní z hlediska welfare zvířat.

Struktura organizační jednotky

1. Organizační část	2'
2. Udělení rolí, sestavení scénáře	6'

3. Diskuse k minulé látce	6´
4. Příprava rekvizit	5´
5. Předvedení ukázek	15´
6. Zhodnocení předvedení	10´
7. Závěr hodiny	1´

Materiální zabezpečení:

Model koně, průkaz totožnosti koně, veterinární nástroje (fonendoskop, teploměr – pouze rekvizity), kamera, PC, interaktivní tabule, datový projektor, flash disk, přílohy číslo 1, 2, 3, 9

Průběh hodiny:

Ad 1) 8.00 Začátek vyučovací hodiny, zápis do třídní knihy, číslo hodiny, téma, služba nahlásí nepřítomné (musím překontrolovat), seznámení s plánem hodiny

Ad 2) 8.02 Udělení rolí do dvou ukázek

Ukázka číslo 1 – předkupní vyšetření, kůň je prodáván, kupec za doprovodu veterináře chce vidět koně a posoudit jeho celkový zdravotní stav, předvedení v jednotlivých chodech a zhodnocení, posouzení kondice

Scénář:

žák A – nabízí koně k prodeji, kupujícímu ukáže průkaz totožnosti a vysvětlí, předvádí koně v zootechnickém postoji, v jednotlivých chodech, odpovídá na otázky kupujícího a veterináře

Žák B – kupující, na prodávajícího má různé dotazy (závislé od jeho znalostí a kreativity), také pokládá otázky veterináři

Žák C- veterinář, kontroluje totožnost koně a posuzuje jeho kondici, exteriér a pohybové vlastnosti

Žák D – předvádí koně v jednotlivých chodech

Ukázka číslo 2 – kůň není v dobrém zdravotním stavu, odpovědná osoba provádí základní vyšetření, měření teploty, tepu, dechová frekvence, poslech trávicího traktu, kontrola končetin a kopyt

Scénář:

Žák A – ošetřovatel, při odpolední službě zjistí, že kůň není v pořádku, provede všechna jemu dostupná vyšetření a rozhodne se zavolat veterináře (trenér je nedostupný)

Žák B – veterinář, přijede na telefonické požádání a vyšetří koně, stanoví diagnózu a určí následnou terapii (odvislá od znalostí žáka)

Žák C – předvádí nemocného koně

Ad 3) 8.08 Diskuse k minulé látce a příprava žáků na hraní rolí

Tato látka je pro žáky velmi zajímavá a ze zkušenosti vím, že mají mnoho dotazů a současně i názorů. Proto je jim umožněna tato metoda. Na závěr proběhne vyhodnocení diskuse.

Ad4) 8.14 Příprava rekvizit – model koně, průkaz totožnosti koně, veterinární nástroje, prostor před tabulí, v případě kontroly v jednotlivých chodech, musí mít žáci dostatek prostoru před tabulí, kamera

Ad5) 8.19 Předvedení ukázek

Ad 6) 8.34 Zhodnocení předvedených ukázek

Předvedl prodávající veškeré úkony, které se pravidelně provádí u předkupního klinického vyšetření?

Ukázka číslo 1:

Byl postup, který zvolil prodávající správný?

Použil prodávající vhodný způsob jednání s kupujícím?

Měl kupující nebo jeho společník (poradce, veterinář) fundované (odborné) dotazy?

Proběhlo jednání ve shodě s etikou?

Ukázka číslo 2:

Na základě jakých příznaků zjistil ošetřovatel zhoršení zdravotního stavu koně?

Využil ošetřovatel všechny možnosti pro zjištění zdravotního stavu?

Zavolał ošetřovatel veterináře včas nebo zbytečně? Nebo zbytečně dlouho váhal s přivoláním pomoci?

Podal ošetřovatel přivolanému veterináři správné a srozumitelné informace?

Jak hodnotíte reakci veterináře, když byl zavolał k případu?

Byl způsob, jakým si veterinář řekl o zaplacení zákroku ve shodě s etikou?

Ad 7) 8.44 Ukončení vyučovací hodiny

Děkuji za vaši pozornost.

6. Návrh odborného textu

Návrh na odborný text jsem čerpala z vysokoškolských skript Klinická fyziologie a patologie tréninku dostihových koní od profesora Hanáka a kolektivu.

6.1. Základní pojmy

Pro budoucí trenéry je velmi důležité, aby za sebe nezaměňovali **obecné pojmy**, které mají vždy specifický a vyhraněný charakter, jako např. zdatnost, výkonnost, výkon, trénink, tréninkový cyklus, tréninková jednotka, kondice, sportovní forma apod.

Zdatnost - souhrn předpokladů koně optimálně reagovat na podněty vnějšího prostředí. Jde tedy o celkovou vlastnost organismu týkající se všech jeho systémů a funkcí. Tzn. organismus je schopen se vypořádat s pohybovou zátěží – fyzickou, psychickou, chladovou, tepelnou,

s infekcí atd. Vysoká zdatnost organismu je jedním z předpokladů akceptování účinnosti tréninku. Pouze zdatný jedinec má schopnost být trénován. Zdatnost je dána genetickým předpokladem a vlivy vnějšího prostředí jako je výživa, zoohygiena, pohybový a psychologický režim.

Výkonnost (adaptace na výkon) - možnost koně podat a opakovat měřitelný sportovní nebo dostihový výkon. Měřítkem výkonnosti koně je jeden určitý výkon, který se dá změřit dvěma způsoby:

- a) metodou sledování trenéra (např. změřit rychlost běhu, výšku a délku skoku, sílu tahu atd.)
- b) metodou fyziologického měření (t.j. stanovení funkční kapacity jednotlivých orgánů, které jsou zapojeny do výkonu, změření odezvy v organismu na provedený výkon apod.)

Při podaném výkonu nastává přímý vztah s odezvou organismu (reakce na výkon). Čím větší výkon, tím větší bylo úsilí organismu. Mezi odezvou organismu a výkonností je vztah nepřímý. Čím větší výkonnost, tím menší reakce organismu na výkon.

Trénink - dlouhodobý fyziologický a pedagogický proces, při kterém se organismus koně postupně adaptuje na opakovaná zatížení. Během tréninku dochází k vytvoření nových podmíněných pohybových reflexů, zlepšení orgánových funkcí a s tím souvisí i změna jejich struktury. Proto je tento fyziologický proces nazýván morfologická a funkční adaptace na zatížení.

Tréninkový cyklus (makrocyklus, mezocyklus, mikrocyklus) - dvanáctiměsíční období v průběhu tréninkového procesu, které má charakter zaměřený na:

- a) zlepšení určité trénované pohybové vlastnosti (např. vytrvalost, obratnost, sílu, rychlost) nebo
- b) zvýšení či snížení celkového objemu nebo intenzity zátěže (např. období hlavní, přechodné a přípravné).

Tréninková jednotka (dávka) - specifická zátěž koně, jejímž úkolem je v organismu vyvolat určitou reakci (zátěž obratnostní, rychlostní, silová a vytrvalostní). Je různé rychlosti, síly, výšky skoku a délky tratě, době výkonu, počtu opakování skoků.

Pokud dochází k systematickému zvyšování tréninkových dávek v objemu a intenzitě, vzniká trénovanost koně. Tu ovlivňuje dále postupující výcvik a morfologická a funkční adaptace k určité zátěži. Z tohoto důvodu odolává trénovaný kůň lépe zátěži (například menší změna homeostázy) než kůň netrénovaný.

Dostihová forma - stav organismu koně, díky kterému může dosahovat maximálních výkonů. Forma je podmíněna komplexní koordinací všech fyziologických funkcí, aktivizací všech energetických rezerv na hraniční hodnoty a možností organismu koně reagovat na maximální zátěž.

Maximální výkony jsou dále podmíněny úrovní všeobecné a specializované trénovanosti a formy, talentem, tělesnými a funkčními vlastnostmi a typem nervové činnosti koně, které jsou dány genetickými dispozicemi zděděných od rodičů.

Maximální výkony koně jsou také ovlivňovány **energetickým potenciálem** organismu (zdroji energie), kterými jsou adenosintrifosfát (ATP), kreatinfosfát (CP) a glycidy (glykogen), a tuky (mastné kyseliny). Z nich se uvolňuje energie pro zátěž, která probíhá buď v podmínkách za dostatku kyslíku v organismu (aerobní – oxidativní uvolňování energie) nebo při jeho nedostatku (anaerobní uvolňování energie na tzv. kyslíkový deficit).

Anaerobní kapacitu organismu představuje množství energetických zdrojů, které jsou schopny uvolňovat energii za anaerobních podmínek (při kyslíkovém deficitu), tj. ATP, CP a glykogenu. Při anaerobní kapacitě je důležité i množství rychlých svalových vláken, mají schopnost pracovat za nedostatku kyslíku. Tyto zdroje energie jsou využívány především u rychlostní zátěže.

Aerobní kapacitu organismu reprezentuje počet zdrojů s oxidativně uvolněnou energií (glycidy a mastné kyseliny), množství svalových vláken schopných pracovat za aerobních podmínek (červená svalová vlákna) a funkční kapacita kardiovaskulárního a dýchacího aparátu. Tyto zdroje energie jsou využívány u vytrvalostní zátěže.

6.2. Respirační příčiny zátěžové intolerance

Zátěžová intolerance je stav organismu koně, kdy již není schopen podávat předpokládaný výkon nebo výkon na předcházející úrovni. Během sportovního výkonu vykazuje příznaky respirační tísně, abnormální únavy, svalové bolestivosti nebo kulhání. Tento stav nelze přehlédnout a je povinností nejen trenéra nebo majitele, ale i veterinárního lékaře diagnostikovat a následně léčit.

Diagnostika zátěžové intolerance vychází především ze znalostí zátěžové fyziologie u koní, k jejímž rozvoji došlo především v posledních 30 letech. Nutností je důkladné klinické vyšetření zaměřené zejména na ty orgány a orgánové systémy, které jsou při zátěži nejvíce aktivní, t.j. pohybový, dýchací a kardiovaskulární aparát spolu s celým vnitřním prostředím organismu. Provádí se nejen detailní klinické vyšetření v klidu, ale i vyšetření po standardní zátěži, případně vyšetření během zátěže pomocí radiotelemetrických metod či na trenažéru.

Pro diferenciální diagnostiku syndromu zátěžové intolerance je nejpodstatnější nalézt příčinu tohoto stavu, od které se pak odvíjí i případná terapie. V zásadě je možné příčiny zátěžové intolerance rozdělit do čtyř základních okruhů:

1. Respirační (dýchací) příčiny - zátěžová respirační tíseň

2. Kardiovaskulární příčiny - zátěžová respirační tíseň, arytmie, kardiální šelesty
3. Svalové a metabolické příčiny - svalová slabost, narušení vnitřního prostředí, rychlá únava
4. Ortopedické příčiny - poruchy mechaniky pohybu, kulhání

1. Respirační příčiny syndromu zátěžové intolerance

Onemocnění dýchacího aparátu jsou druhou nejčastější příčinou syndromu snížené výkonnosti po poruchách pohybového aparátu.

Respirační příčiny syndromu zátěžové intolerance mohou být buď v horních cestách dýchacích nebo v dolních dýchacích cestách.

Horní cesty dýchací

Horní cesty dýchací – nozdry, dutina nosní, hltan, hrtan

Obtíže horních dýchacích cest jsou poměrně velmi častou příčinou zátěžové intolerance u všech kategorií sportovních a dostihových koní. Jsou charakterizovány dušností a snadnou unavitelností během zátěže a zdlouhavým zotavováním po zátěži. Základním diagnostickým vyšetřením je *endoskopie* horních cest dýchacích. Endoskopie během zátěže na trenažéru, se provádí tehdy, kdy diagnózu nelze určit v klidu.

Nejčastější potíže:

Ochrnutí hlasivky (Hemiplegia laryngis)

Ochrnutí hlasivky (zpravidla levostranné) je nejčastější příčinou zátěžové intolerance, zejména u dostihových koní. Je charakterizována typickým pískavým stridorem, který se objevuje při intenzivní zátěži a v klidu mizí. Ten vydává vibrující paralyzovaná hlasivka, která zužuje laryngeální prostor. Léčba, která částečně zlepšuje využitelnost koně, je chirurgická plastika hrtanu.

Dorzální dislokace měkkého patra (DDSP)

Dislokace měkkého patra dorzálně nad epiglotis (hrtanová příklopka) je jednou z nejčastějších příčin zátěžové intolerance u dostihových koní, více však u klusáků než u anglického plnokrevníka. Je to potíže dýchacích cest během maximální zátěže, která se projeví spíše při dostihu než v tréninku. V rychlém cvalu brání výdechu. Je provázána chrčivým dechem

vibrujícího měkkého patra, které je někdy označováno jako "*spolknutí jazyka*". Prevence tohoto stavu bývá upevnění jazyka ke spodní čelisti. I když toto preventivní ošetření bývá pro koně velmi úspěšné, provádí se chirurgický zákrok (60 % úspěšnosti) nebo zákrok pomocí laseru, odborně nazvaný (60 % úspěšnosti) stafylektomie. Někdy je příčinou DDSP zánět nosohltanu, po jehož vyléčení problém spontánně ustoupí. Tento problém se vyskytuje převážně u mladých koní.

Faryngeální cysty – pozůstatky embryonálního vývoje, které se lokalizují pod epoglotis nebo v horní části hrtanu. Vyskytují se velmi zřídka.

Cysty a empyém (hnisavý zánět) maxilárního sinu (čelistních dutin) – infekční hnisavý zánět čelistních dutin. Účinná léčba se provádí pomocí antibiotik, cysty je nutné chirurgicky odstranit. Diagnóza se stanovuje na základě klinického, endoskopického nebo rentgenového vyšetření.

Empyém vzdušného vaku a retrofaryngeální abscesy (hnisavý zánět vzdušného vaku a abscedace mezičelistních mízních uzlin)

Původcem těchto onemocnění je infekce horních cest dýchacích. Diagnostikují se pomocí klinického vyšetření a endoskopicky. Léčba se provádí buď konzervativně pomocí antibiotik a proplachu vzdušného vaku nebo v závažných případech se indikuje chirurgická léčba.

Dolní cesty dýchací

Dolní cesty dýchací – průdušnice, plíce (průdušky, průdušinky, plicní sklípky)

Onemocnění dolních dýchacích cest mohou být za klidu zcela nevýrazné a jejich jediným klinickým projevem může být pouze snížená výkonnost. Poslech a poklep hrudníku není zcela spolehlivým způsobem stanovení diagnózy, a proto musí být doplněn endoskopickým vyšetřením.

Zátěží vyvolané plicní krvácení (EIPH - Exercise Induced Pulmonary Hemorrhage)

Oboustranný výtok krve z nozder, který má svůj původ v dolních cestách dýchacích, postihuje koně zejména po rychlostní zátěži. Nejčastěji vzniká u dostihových koní, ale i u koní používaných v soutěžích všestrannosti. Přítomnost krve v dolních cestách dýchacích výrazně snižuje výkonnost koně z důvodů sníženého dýchacího prostoru. Dochází k ruptuře vlásečnic, které se nacházejí na plicních sklípcích sloužících pro výměnu plynů. Důvodem popraskání je výrazný rozdíl tlaku mezi cévami a dýchacími cestami. Plicní krvácení se projevuje

výtokem krve z nosu, popřípadě kašlem. V případě, že nedochází k výtoku krve z nozder, lze toto diagnostikovat endoskopickým vyšetřením.

Rekurentní obstrukce dýchacích cest (RAO)

Takto je označován chronický neutrofilní zánět dolních cest dýchacích provázený jejich nevratným poškozením. Dochází ke snížení dýchací plochy plic a tím je snížena i funkčnost plic.

7. Vyhodnocení

Tento předmět vyučuji teprve druhým rokem. Při porovnání výuky během prvního vyučovacího roku a roku současného vidím rozdíly hlavně v použití vyučovacích metod. Nejen tato práce mě přivedla k dalším změnám ve vyučovacím procesu. V prvním roce jsem používala převážně klasické výukové metody, například výklad, diagnostické a klasifikační, demonstrační, metody upevňování učiva. Ve druhém roce (právě probíhajícím) jsem svoji výuku rozšířila například o metodu inscenační, více zařazuji videoukázky vždy k danému učivu, s žáky probíhala metoda diskuse a v neposlední řadě byla metoda problémového vyučování zařazena do více vyučovacích hodin. Také byla zrealizována exkurze jako jiná forma výuky. Důvod změn vidím hlavně v prozkoumání metodiky výuky předmětu. Během prvního roku jsem poznávala, co je pro žáky více důležité, na co kladou větší důraz v návaznosti k blížícím se maturitním zkouškám. Která metoda byla pro ně nejúčinnější a která je nejvíce zaujala. Kvantitativní využití jednotlivých metod je uvedeno v grafech. Jakým způsobem je klasifikovat, vzhledem k omezení některých žáků.

Výsledné známky současného čtvrtého ročníku jsou v průměru lepší než předešlého ročníku. Toto ale nejde hodnotit jen z pohledu používaných metod. Na klasifikační průměr třídy mají vliv i jiné faktory, jako například počet žáků ve třídě, jejich intelekt, jejich povahové rysy a v neposlední řadě i jejich zájmy.

8. Závěr

Předmětem mé práce bylo zkoumání vyučovacích metod a jejich aplikace ve výuce. Jsou zde popsány některé klasické výukové metody.

Bakalářská práce byla pojata jako praktické sestavení tematického plánu s rozpracováním výukových metod. Na základě získaných poznatků z výuky jsem sestavila podrobný tematický plán jako vodítko pro skutečnou výuku předmětu. Funkčnost vybraných a nejčastěji používaných metod jsem ověřovala hlavně zpětnou vazbou. Ukázky otázek při ústním zkoušení, skupinovém opakování či upevňování učiva jsou uvedeny kapitole 5.8.5. Pololetní písemné testy či „desetiminutovky“ jsou uvedeny v příloze.

Také příkládám jako přílohu PP prezentace na vybrané vyučovací jednotky.

Dalším cílem bakalářské práce bylo i sestavení návrhu odborného textu pro předmět Fyziologie a metodika tréninku koní, který je uveden v kapitole 6. Vycházela jsem z vysokoškolských skript Fyziologie a patologie tréninku koní od prof. MVDr. Jaroslava Hanáka, DrSc. a kol. Z důvodu vysoké odbornosti textu jsem provedla transformaci obsahu učiva pro středoškolský obor vzdělání.

Seznam použité literatury:

- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. Pedagogický slovník. 1.vyd. Praha: Portál, 1995. 292s. ISBN 80-7178-029-4.
- ČADÍLEK, M., LOVEČEK, A. Didaktika odborných předmětů. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 175s.
- ČADÍLEK, M. Didaktika praktického vyučování I. Brno : Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 2003. 104 s.
- ČADÍLEK, M., STEJSKALOVÁ, P. Didaktika praktického vyučování II. Brno: Masarykova univerzita, 2005.
- JANÍK , T. Didaktika obecná a oborová – pokus o vymezení a systematizaci, Centrum pedagogického výzkumu, Pdf MU, Brno
- HANÁK J. a kol. Fyziologie a patologie tréninku, VFU, Brno
- SLAVÍK, M., MILLER, I. Oborová didaktika pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory, Praha: 2012, ISBN: 978-80-213-2277-6
- SKALKOVÁ, J., Obecná didaktika, 2. rozšířené vydání, Grada Publishing a.s., 2007, ISBN: 978-80-247-1821-7
- MAŇÁK, J., ŠVEC, V., Výchovné metody, 1. vydání, Brno: Paido, 2003
- JANK, W., MEYER, H. Didaktische Modelle. Berlin: Cornelsen, 1991.

Seznam použitých internetových zdrojů:

- www.nuov.cz - NUOV. Rámcově vzdělávací program oboru Ošetřovatelství a chov koní
- www.ssdaj.cz - internetové stránky Střední školy dostihového sportu a jezdeckví

Seznam příloh:

1. Žádanka o laboratorní vyšetření
2. Průvodní list základního klinického vyšetření koně
3. Biochemické vyšetření
4. Pololetní písemná práce
5. „Desetiminutovka“
Power Point prezentace:
6. Úvod do předmětu
7. Buňka
8. Zátěžová intolerance
9. Klinické vyšetření

